ԺԳ. ՏԱՐԻ 3657 (Ն. Տ.) 6 ՄԱՅԻՍ 1896 24 ԱՊՐԻԼ 1896 22 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1313 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سى

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընծիր թուղթի վրայ մասնաւոր ազդր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL
Հետեւեալ տան ազդագրական միջնորդներով [illegible]
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

Թատրոնէն ու Լումայէն ետք՝ զորս կը հրատարակեն Պ. Ա. Թարխանեանց և Տ. Գիւտ քահանայ, Կովկասի Հայերը ունեցան պարբերական նոր թերթ մը, Ազգագրական Հանդէս, կիսամեայ և պատկերազարդ, որուն յայտագիրը ժամանակին երեւցաւ նաեւ Արեւելքի մէջ։ Խմբագիրն է Պ. Ե. Լալայեան։

Այս երեք հրատարակութիւններն ալ, հանդէս անունին տակ՝ մասնագիտական հատորներ են որոնք տարին երկու անգամ լոյս կը տեսնեն, հըմտութեամբ ամփոփուած, խնամով գրըուած ու հետզհետէ կատարելագործուելու ձգտումով։ Իւրաքանչիւրն իր որոշ ծրագիրը և ուղղութիւնն ունի որուն սահմանէն չի շեղիր՝ ինչպէս Թատրոնը, կամ քիչ անգամ՝ ինչպէս Լումայն։

Առաջինը՝ իր նկարներով, իր յօդուածներով, կենսագրականներով, քըրոնիկներով ամբողջովին նուիրուած մեր հին ու նոր բեմական կեանքին ու գործունէութեան, և արուեստագէտներուն՝ դերասան, դերասանուհի, մոռցուած, մեռած կամ դեռ բեմի վրայ կանգուն, անոնց բարոյական վարձատրութիւն մը ու քաջալեր մը ըլլալով հանդերձ՝ սահմանուած է ապագային փոխանցելու պատմութիւնը մեր թատրոնին, իր սկզբնական վիճակէն մինչեւ մեր օրերը ու շարունակաբար։ Մատենադարաններու մէջ կարեւոր տեղ մը գրաւելու սահմանուած գործ, արժանի կարդացուելու ամեն երկրի ազգայիններէ, քանի որ Կովկասեան բեմը չէ իր ուսումնասիրութիւններուն միակ առարկան. և յետոյ, Պ. Թարխանեանցի աշխատակիցները չեն մոռնար նաեւ օտար հեղինակները. Անգլիոյ, Ռուսիոյ և ուրիշ մեծ երկիրներու թատերական գրականութիւնը ուսկից նըմոյշներ կընծայեն ընթերցողներուն։

Երկրորդը, Գիւտ քահանայ Աղանեանցի հանդէսը, իրաւ է թէ կարգ մը նիւթեր միանգամայն կը շօշափէ որոնք առնչութիւն չունին «Լումայ» անունին հետ, բայց իր երկասիրութիւններովը ծանօթ՝ հմուտ եկեղեցականի մը ձեռքին տակ դասաւորուած կամ անոր գրչին արդիւնք եղող կրօնական ու բանասիրական յօդուածներ պէսպիսութիւն մը կը կազմեն որ այլապէս շահեկան հանգամանք մը կուտայ այդ հանդէսին։

Երրորդը ու նորագոյնը կիսամեայ հանդէսներուն, «Ազգագրական»ը, իր նախորդներէն կը տարբերի այնու որ կը հրատարակուի գաւառական քաղաքի մը մէջ, ի Շուշի, որ անմասն մնալ չուզեր Թիֆլիզի գրական գործունէութենէն։ Գործը բաժնուած է երկու մասի. ազգագրութիւն և մարդախօսութիւն. ստուար հատոր մը 516 էջով։ Հանդէս Ամսօրեայ իր մայիսի թիւին մատենախօսական բաժնին մէջ խօսելով այս նոր հրատարակութեան վրայ, կը գրէ.

«Մեր մտադրութիւնը գրաւեց գիրքն ո՛չ թէ ստուարութեամբը, այլ ա. ուղղութեամբը, բ. բովանդակութեամբը և գ. իւր մատուցանելի օգտին համար։ Պր. Ե. Լալայեան խոյս տուած է յարիր և անյարիր մասերով ու յօդուածներով իւր առաջին հատորը ստուարացնելու տենչանքէն»։ Այս հակիրճ սահմանը կամ գնահատումը բաւական է ցոյց տալու համար թէ Ազգագրական Հանդէսը զուտ մասնագիտական աշխատութիւն է ու այնպէս պիտի շարունակուի, տոհմային գրականութեան զգալի մէկ պէտքին գոհացում տալով. հնախօսութիւններ, տեղագրութիւններ, աւանդավէպեր, ժողովրդական բանաստեղծութիւններ, թերթերու մէջ սփռուած կամ սերունդէ սերունդ անցնելով բերանացի, կորսուելու կամ աղաւաղուելու վտանգին միշտ ենթակայ, պիտի ամփոփուին, պահպանուին այս նոր հանդէսին մէջ, ապագային համար մատենագրական գանձարան մը ըլլալու սահմանուած։ Բայց հաւաքում մը ու պահպանութիւն մը գրական բեկորներու, ազգագրական ծանօթութիւններու, ո՛չ թէ դիպուածական ու անկարգ կերպով, այլ ձեռնհասօրէն, գիտական ուղղութիւն մը տալով գործին ու անոր աշխատողներուն միջեւ միութիւն հաստատելով, ինչպէս հրատարակիչը կը յայտարարէ։

Ազգագրական Հանդէսի անդրանիկ պրակը, համապատասխան նախապէս գծուած ծրագրին, հնութիւններու վրայ գրելու համար իր ընտրած նոր դրութիւնովը, իր մասնագիտական հանգամանքովը, և իր խղճամիտ ուսումնասիրութիւնովը, որոնք անշուշտ պիտի կատարելագործուին ու զարգանան հետզհետէ, հայերէն պարբերական հրատարակութիւններուն մէջ կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ. հանդէս մը, երբ մանաւանդ վեց ամիսը մէկ անգամ կը հրատարակուի, չի սպասուիր այն ժամանցի յատուկ շահեկանութիւնը օգտակարին հետ խառնուած, որ աստիճանաբար կը պահանջուի օրաթերթերէնն, շաբաթաթերթերէն ու ամսաթերթերէն. որչափ լայն ըլլայ անջրպետը իւրաքանչիւր թիւի միջեւ, այնքան լուրջ ու աւելի բազմակողմանի նիւթեր արժանաւոր տեղ մը կը գրաւեն հոն. կիսամեայ հանդէսի մը խմբագրութիւնը տարին երկու հատորով երեւցող գրքի մը պատրաստութեանչափ, և թերեւս աւելի, աշխատութիւն կը պահանջէ։ Ուրեմն Պ. Թարխանեանց, Տ. Գիւտ քահանայ և Պ. Լալայեան տարին վեց ստուար հատորներով կ'օժտեն հայ մատենագրութիւնը, և իրաւունք ունին համակրանք ու քաջալերիչ ընդունելութիւն մը սպասելու խմբագրի ու հեղինակի կրկին հանգամանքով զորս կը միացունեն իրենց անձին ու գործին վրայ։

Տ.

ԲԱՂՉԷԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Քանի մը տարիէ ի վեր արդէն գաղափար մը կազմուած էր բազմաթիւ անձերու մտքին մէջ, Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վարժարանը թաղին մէջ փոխադրելու համար. անոնցմէ ոմանք աւելի առաջ կ'երթային պահանջելով որ եկեղեցին ալ հոն փոխադրուի։

Այս երկրորդ փափաքի իրականացումը որքան ալ ժամանակի կը կարօտի, սակայն դպրոցի մասին երբե՛ք դժուարութիւն մը չըկայ, մանաւանդ հիմա այդ պէտքը չըզգալի է քանի որ այդ մեծ թաղը առուտուրի ու գործի պակասութենէ շատ նեղութեան մէջ է։ Ասկէ զատ տեսէ՛ք ինչ անպատեհութիւն. դպրոցն ու եկեղեցին թաղէն տասնեհինգ վայրկեան հեռու կը գտնուին, բոլորովին ամայի տեղ մը, գերեզմանոցներով և բլուրներով, աչքէ հեռու, բնակութենէ հեռու։ Այս դիրքը գլխաւոր պատճառն է հասոյթներու պակասութեան։

Աւեր Մէյտան թաղին համար սակայն, բարի կամեցողութիւններ չեն պակսիր. հոն կը գտնուին այնպիսի բարեսէր անձեր որոնք ինչպէս ամէն ատեն, հիմա ալ կրնան նախաձեռնութիւն մը ընել թաղի դպրոցը կարգի կանոնի դնելու համար։

Արդէն մանր մունր ծաղկոցներ կը գտնուէին թաղին մէջ, եթէ բոլոր այս ցրուած կրթական ուժերը միացնեն՝ պիտի կրնան քիչ շատ բարեկարգ վարժարան մը պահել, մանաւանդ որ դպրոցի ուսուցիչներէն երկուքը այսօր իսկ իրենց տրամադրութեանը ներքեւ են ու պատրաստ։

Մասնաւորապէս պիտի առաջարկէի որ կրթասէր անձերը ինչպէս ուրիշ ամէն պարագայի մէջ, հիմակ ալ բարոյական ու նիւթական նախաձեռնութիւնը ստանձնէին թաղի վարժարանը կանոնաւորապէս վերաբանալու համար։

Այսպէս դպրոցը վերաբանալով այդ անձերը ո՛չ միայն իրենց զաւակները կըրթել պիտի տան, այլ օգտակար պիտի լինին ամբողջ թաղին ուր հարիւրով կարելի է հաշուել աղքատ տղաքներ որ ուսում առնելու միջոցներ չունին. այդ խեղճերը վարժարանին մէջ թերեւս գտնեն հացն ալ գրքին հետ բարեսիրտ մարդոց զաւակներուն քով։

Արդէն ուսման սէրը բաւական տեղ բռնած է Բաղչէջիներու մէկ մասին սրտին մէջ, ատոր ապացոյցը տուին մանաւանդ երբ վերջապէս անցեալ տարի քանի մը անձեր իրենց զաւակներուն լաւ ապագայ մը պատրաստելու համար, ուզեցին բարձրագոյն դպրոցի մը յանձնել զանոնք ու ղրկեցին Սանասարեան վարժարանը։

Միեւնոյն առաջարկը կարելի է ընել Թաղ գլուխի կամ Կարմրակի վարժարանին համար. աս ալ կը ներկայացնէ միեւնոյն անպատեհութիւնները, այնպէս որ թաղին մէջ շէնք մը վարձելով վարժարան բանալը գործնական լուծումը պիտի ըլլար ներկայ կրթական տարտամ կացութեան։

Այս կերպով միեւնոյն ատեն լուծուած կը լինի ուսուցիչներու նիւթական կացութեան խնդիրը (հօթը ամիսէ վեր ամսական մը չեն ստացած) որ այսօր Առաջնորդարանի օրուան խնդիրներէն մէկն է և որուն համար յարմար կարգադրութիւն մը կը փնտռէ Հ. Շահպազեանը։

Գ. Ա.

ՀՆԱԽՈՒԶԱԿԱՆ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐ

Ի ՍԻՈՆ

[ՆԱՄԱԿ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ]

Այս տարի Դոմինիկեան Հարց Ս. Ստեփաննոսի վանուց ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցած բանախօսութեանց շարքում ամենէն աւելի շահեկան և ուշագրաւ էին Ամերիկացի նշանաւոր հնախոյզ Մ. Պլիսի բացատրութիւնները զորս տուաւ նա՝ վերջին տարիներս իւր իսկ հսկողութեան և առաջնորդութեան տակ տեղի ունեցած պեղումներու մասին, որոնք հնագիտական և պատմական տեսակէտով շատ կարեւորութիւն ունին, որովհետեւ այս պեղումները, եթէ շարունակուին, կարող են Ս. Գրոց և Յովսեպոսի պատմութեան շատ մը տեղագրական մասերուն վրայ լոյս տալ և փոքր ի շատէ բաւականութիւն անոնց համար որոնք Ս. Երկրի հնագիտութեամբ կ'զբաղին։

Այս տողերը գրողը թէպէտ Սիոն լեռան վրայ և պեղումներ կատարուած մասին շատ մօտ բնակելով՝ քանիցս առիթ ունեցած է նոյն իսկ խուզարկութեանց հեղինակին առաջնորդութեամբ այցելել և դիտել գտնուած հնութիւնները, ինչպէս նաեւ պատիւ ունեցած է Մ. Պլիսի Դոմինիկեան Հարց սրահին մէջ խօսած քօնֆէրանսին ունկնդիրներէն մին ըլլալու, բայց իմ ձեռնհասութենէս վեր նկատեցի Արեւելքի բանասէր ընթերցողաց տեղեկութիւններ հաղորդել այս կարեւոր գիւտերու մասին։

Այս օրերս ձեռքս անցաւ Երուսաղէմի Դոմինիկեան միաբանութեան աշխատութեամբ հրատարակուած եռամսեայ հանդէսին (Revue Biblique) Ապրիլի թիւը, որոյ մէջ բաւական ընդարձակ կերպով տեղեկագրուած է Մ. Պլիսի բանախօսութիւնը, զոր կը փութամ թարգմանաբար հաղորդել ի ստորեւ։ Սակայն պէտք է խոստովանիլ թէ՝ ընթերցողք յառաջիկայ յօդուածը շատ բացայայտ չպիտի գտնան, ըստ որում անոնց մեծագոյն մասը Ս. Քաղաքս այցելած չեն, որով և անծանօթ Սիոն լերան վրայ գտնուած հնութեանց տեղւոյն և դիրքին. բաց աստի բանախօս Մ. Պլիս իւր ունկնդիրներն ըստ մեծի մասին ծանօթ և ականատես ենթադրելով իւր կատարած հնագիտական խուզարկութեանց՝ չէր կարող ամէն մանրամասնութեանց վրայ ծանրանալ. իսկ ինչ բան որ մութ և դժուարահասկանալի կը համարուէր՝ տախտակի մը վրայ կը գծագրէր և բացատրութիւններ կուտար։

Ա.

1895 Դեկտ. 9ի բանախօսութեան ներկայ գտնուելու համար Ս. Ստեփաննոսի վանքը կը դիմէր ծանօթ դէմքերու մեծ բազմութիւն մը։ Palestine Exploration Fund ընկերութեան Ամերիկացի հմուտ ճարտարապետը, Մ. Պլիս, Երուսաղէմի մէջ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր իւր կատարած հնախուզութեանց վրայ տեղեկութիւններ պիտի տար։ Ունկնդիրներու մեծագոյն մասը, շատ անգամներ նոյն իսկ տեղւոյն վրայ լսելու և ճարտարապետի առաջնորդութեամբ՝ իւր հաստատուն և յարատեւ բնաւորութեան արժանի յաջողութեամբ ի գլուխ եկած գետնափոր ներքանցքները (galerie) պտըտելու հաճոյքն ունեցած էին. իսկ այս անգամ կը համախմբուէին լսելու համար պեղումներու ընդհանուր պատմութիւնը և Ս. Քաղաքի տեղագրութեան համար անոնց ունենալիք արգասիքը։

Ի սկզբան բանախօսը պարտաւորութիւն համարեց ախորժելի եղանակաւ մը ներողութիւն խնդրել, որ ֆրանսերէն պիտի խօսէր. «Շատ անգամ պատիւ ունեցած եմ, ըսաւ, պեղումներ կատարած տեղս ֆրանսացի այցելուներ ընդունելու, և արդէն յաճախակի անոնց լեզուն խօսելու առիթը ունեցած եմ. այսօր այնպէս մը կը համարիմ թէ աշխատութեան գործաւորներս հաւաքած, գետնուղիներուն մէջ, իմ ըրած հնախուզութեանց մասին բացատրութիւններ կուտամ. երեւակայեցէ՛ք թէ զիս այն վիճակի մէջ կը տեսնէք և պիտի ներէք ինծի ֆրանսերէնիս սխալներս»։

Յետոյ կրցաւ դիւրութեամբ բացատրել իւր կատարած աշխատութեանց այն յառաջադէմ ուղղութիւնը, զոր ի գործ դրած էր՝ ճարտարապետ Մ. Արչիպալտ Տիգգ իր ծրագրած ուրուագծին վրայ։ Գրեթէ երկու տարի առաջ արեւմտեան մեծ բլրոյ հար. արեւմտեան անկիւնը սկսուած պեղումները այժմ կը միանան Արեւելեան կամ Ոբազ բլրոյ հարաւ—արեւելեան ծայրէն շարունակուած գծով մը։ Բայց Մ. Պլիս միայն կրնայ ամենամեծ հպարտութեամբ և ամենայն ճշդութեամբ նկարագրել իւր պեղումներուն պատմութիւնը, որոնք իրեն այնքան հետազօտութիւն, այնքան յուզում և այնքան ճիգ պատճառած էին. և ահաւասիկ ինքն է որ կը խօսի։

Բոլոր հնախուզութեանց սկիզբը պէտք է որ յենակէտ մը, պատմական ծանօթութիւն մը կամ նախընթաց պեղում մը ըլլայ. Քանի տարի առաջ Կօպադ եպիսկոպոսի դպրոցին (*) շինութեան առթիւ՝ Մօտսլէյ հնախուզական պեղումներ ընելով այս բանին սկզբնակէտը ցոյց տուաւ. Խրամի պատ (escarpe) մը գտաւ որ կարծուեցաւ թէ հին քաղաքի շրջապատին կը պատկանէր. յետոյ 130 մեթր տեղ փորելով՝ այս պարիսպը բացին մինչեւ գերեզմանատան (Անգլիացւոց) պատը։ Ընկերութիւնը լաւագոյն և յարմարագոյն համարեց, որ պեղումները նոյն տեղէն (Անգլիացւոց գերեզմանատան արեւելեան կողմէն) սկսելով շարունակուին։ Այն տեղ գտած էին, խոր ժայռի մը վրայ, աշտարակի մը հիմերը, ես գտայ այս աշտարակին երկու կողմերը։ Աշտարակը ունէր տակաւին ուրիշ երկու պատեր, որոնք դէպ ի հիւսիսային արեւելք ուղղուած էին։ Ես այս աշտարակի խուզարկութեամբ կ'զբաղէի երբ ընկերութեանս պետ Մ. Շարլ Վիլսըն կը գրէր ինծ. — «Ի սկզբան պէտք պէտք չէ որ և իցէ նախընկալ ուղղութեան մը հետեւիք, բլուրին վրայ կեցէք և դիտեցէք թէ՝ եթէ շինողը դուք ըլլայիք պարիսպը ո՛ւր կը դնէիք»։ Ի նկատի առնելով բլուրին զառիթափը, մտածեցի թէ՝ լաւագոյն տեղը կամ գիծը՝ յառաջագոյն կատարուած պեղումներու գծին վրայ չէր կրնար ըլլալ։

Այս գծէն դէպ ի յառաջ փորուած (հողի մէջ) ջրհոր մը կար, որոյ միջոցաւ կրցայ, երեք օր յետոյ, ժայռի մէջ փորուած խրամի պատ մը գտնել. այս ուղղութեան հետեւեցայ 100 մեթրէ աւելի երկար գետնուղի մը բանալով և կը կարծեմ թէ այս պատին վրայ շինուած էին քաղաքին ամրութիւնները։ Անցեալ գարուն Եգիպտոս այցելելով, հոն այս տեսակ քարահանքեր տեսայ, բայց և այնպէս նորէն կը կարծեմ թէ՝ այս խրամաձեւ փորուած ապառաժը ամրութիւններուն պէտք է պատկանած լինի, բայց անպատճառ չեմ կարող ըսել թէ առաջին քաղաքի (նախ քան զԴաւիթ) ամրութիւններուն։ Հետեւելով խրամի այս մեծ գծին, շատ զարմացայ պատի որ և է հիմնացորդ մը չգտնելուս համար։ Յետոյ փոստակներով լցուած նեղ կոյուղի մը գտայ, որմէ առաջնորդուելով հետզհետէ մի քանի հորերու բերաններ գտայ։ Միտքս դրած էի որ գոնէ քարտէսի վրայ բան մը դրած ըլլալու համար, այս կոյուղւոյն ուղղութեանը հետեւիմ, որ սալաքարի նման տեսակ մը կոշտ քարերով ծածկուած էր։ Երրորդ հորը գտնալէս յետոյ՝ համոզուեցայ թէ աջ ու ձախ կողմերը պէտք է որ քարայատակ մը եղած լինի, միեւնոյն բանը կը հաստատէի երբ երկրորդ հորին վրայ կը շարունակէի իմ խուզարկութիւններս։ Այն ժամանակ հասկցայ թէ իմ գտածս յատակ մ'էր, ուրեմն գտած էի փողոց մը, հետեւաբար և քաղաք մը, կը մնար որ պարիսպ մը կամ դուռ մը գտնայի։ Երկու ամիսէ աւելի աշխատեցայ և չկրցայ պարիսպը գտնել, բայց և այնպէս այս կոյուղին պիտի ըլլար իմ խուզարկութիւններուս բանալին։ Եւ յիրաւի պեղումներս շարունակելով դուռ մը գտայ, և կը կարծեմ թէ այս դուռը Յովսեպոսին յիշած Էսսենեաց դուռն» (Բէթսօ) է։ Դրան շէմը, որուն վրայ նիգի ծակեր կ'երեւին, փողոցի յատակէն մէկ մեթրէ աւելի բարձր է, կարելի չէ մտածել թէ քաղաքէն դուրս ելլալ ուզողը պէտք էր որ մի քանի ոտք վեր բարձրանար։ Քիչ մը վարն ալ խոշոր քար մը գտայ, որուն վրայ ծխնիի փոսորակներ կ'երեւին։ Փոքր ինչ ետեւի կողմը քարերու երրորդ շարք մ'ալ գտայ, որոնք նմանապէս իրենց վրայ ծխնիի հետքեր կը կրէին։ Ապա ուրեմն այս դուռը երեք կամ չորս շրջաններու միանգամայն կը պատկանէր։

Առաջին շրջանին փողոցը պէտք է եղած լինի քարերու առաջին շարքին վրայ, որոնց վրայ ծխնիներ կ'երեւին, և հետեւաբար միւս փողոցներն ալ՝ միւս երկու շարքերուն վրայ։

Երուսաղէմ **ՌՈՒԲԷՆ Ս. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ**

(*) Սիոն լերան արեւմտեան կողին վրայ անգլիական մեծ հաստատութիւն մը։

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ երկու ընկերութիւններ իրենց տարեկան նիստը գումարեցին նախորդ շաբաթ։ Առաջինը, ասեղնագործութեամբ ապրող գործաւորուհիներու յատուկ, 1230 անդամ ունի. իր ունեցած պատրաստ դրամն է 102,244 ֆր.։ Վերջին տարեշրջանի մէջ 26,000 ֆր. նըպաստ բաշխեր է անգործ կիներու։ Այդ ընկերութեան ժողովին նախագահեց առեւտրական նախորդ նախարար Պ. Մըզիւրէօ։

Երկրորդը, ճարտարարուեստական գործաւորներու փոխադարձ ընկերութիւն, գումարուեցաւ Ծերակոյտի անդամ Պ. Քըրանծի նախագահութեամբ։ Անդամներուն թիւն է 9215 և պատրաստ դրամը՝ 3,751,019 ֆր.։ Երկու սեռի 1109 անդամակիցներու նպաստ յատկացուած է։

=)(55)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

Թ

ԿԵԱՆՔԸ ՎԷՊ ՄԸ ՉԷ

Կիրակի առտու մը, ժամը տասնի կառախումբին ժամանելէն քիչ մը ետքը, որ կը բերէր Լապասինտր ու Մնացածներու աղմկալից բեռ մը, Ճէք, համբաւաւոր ծուղակին շուրջ սկիւռ մը բռնելու զբաղած, լսեց որ մայրը զինք կը կանչէր։

Ձայնը կուգար բանաստեղծին աշխատութեան խուցէն, այն հանդիսական աշխատանոցէն ուր կ'ընդունէին Թշնամիին զայրոյթը, անշահ դիտողութիւնները, սրտնեղ հսկողութիւնը։ Հասկնալով մօրը շեշտէն կամ միայն ջիղերու այն դիւրազգայութենէն որ այնքան նուրբ է կարգ մը էակներու քով, տղան ըսաւ միտքէն, «այսօրուան համար է...» և դողդոջով ելաւ օձապտոյտ սանդուխէն։

Աւելի քան տասն ամսէ ի վեր չէր մըտած այդ սրբարանը, ու շատ փոփոխութիւններ տեղի ունեցած էին հոն։ Տեղւոյն վեհութիւնը մեղմացած երեւցաւ իրեն։ Օթոցները արեւէն կերուած, ծխափայտերու մուխով տոգորուած, ալժերեան բազմոցը ճաթռտած, կաղնեփայտէ սեղանը տեղ տեղ ճեղքռտուած, կաղամարը փոշոտ, գրիչները ժանգոտած, կը յայտնէին թէ վհատութիւններն ու դատարկաժամը հոն բերած էին այն գռեհկութիւնը որ կը յածի սրճարանի սրահին մէջ։

Միայն, Հանրի Բ.ի ամպիոնը միշտ կ'իշխէր այդ խլեակներուն մէջտեղ անխախտ տիրականութեամբ մը։ Տ'Արժանթօն հոն էր նստած տղան ընդունելու համար, մինչ Լապասինտր և տոքթոր Հիրշ իր երկու կողմը ոտքի կը կենային դատական օգնականներու պէս, և շաբթուան այցելուները Պերգելիուսի եղբօրորդին ու երկու երեք ուրիշ գորշ մօրուքներ, բազմոցին վրայ կը փռուէին ծուխի ամպով մը շրջապատուած։

Ճէք ակնթարթի մէջ տեսաւ այս ամենը, դատասրահը, դատաւորը վկաները, և իր մայրը անդին, բաց պատուհանի մը առջեւ կեցած, որ կարծես խիստ սեւեռանօք կը նայէր հեռուն՝ դաշտօրէն, գոգ ըլլալիքին վրայէն իր ուշադրութիւնը, իր պատասխանատուութիւնը հեռացնելու համար։

—Հո՛ս ես, տղէ, ըսաւ բանաստեղծը, որուն՝ հին կաղնիէ իր ամպիոնը երբեմն «հին լեզուի» փորձութիւններ կուտար. հոս եկ։

Իր ձայնը, այդ թանկագին եղանակաւորումներուն մէջ, կը պահէր անանկ խրոխտութիւն մը գանգրալի, ձեւի անանկ անճկնութիւն մը որ կրնար կարծուիլ թէ նոյն ինքն Հանրի Բ. ի աթոռն էր որ կը խօսէր։

—Շատ անգամ ըսի քեզ, տղայ, կեանքը վէպ մը չէ։ Ասի՛կ հասկցած ըլլալու ես տեսնելով իմ տառապիլս, ոգորելս գրական պայքարին մէջ առաջին կարգին վրայ, առանց երբեք խոնջելու ոչ ժամանակս ոչ զօրութիւնս, երբեմն յոգնելով, երբեմն յաղթուելով, և հակառակ ճակատագրիս, յամառելով մղել պայքարը։ Հիմա կարգը քուկդ է ապրելով իշխելու։ Ահա կատարեալ մարդ եղար։

Դեռ տասներկու տարեկան չէր, խե՛ղճ տղան։

—Ահա կատարեալ մարդ եղար։ Քեզ կը մնայ ապացուցանել մեզ թէ միայն տարիքդ ու հասակդ չի մեծցուցիր, հապա սիրտդ ալ զարգացաւ։ Աւելի քան տարիէ մը ի վեր թողուցի քեզ որ զարգանաս արձակ բնութեան մէջ, գնդերներդ ու միտքերդ ստանան պէտք եղած կորովը։ Ոմանք ամբաստանեցին զիս թէ քեզմով չեմ զբաղիր։ Ա՛հ, ունակութի՛ւն...։ Ընդհակառակը կը հսկէի վրադ, կուսումնասիրէի քեզ, վայրկեան մը աչքէս չէի կորսնցուներ։ Շնորհիւ այս երկար ու մանրախոյզ քննութեան, շնորհիւ մանաւանդ զննութեան այն անվրէպ մեթոտին զոր պարծանօք կրնամ թէ ունիմ, յաջողեցայ ճանչնալ քեզ։ «Տեսայ բնազդներդ, քու խառնուածքդ։ Հասկցայ թէ ի՛նչ կերպով պէտք էր գործել քու շահուդ համար լաւագոյն կերպով, և զննութիւններս մօրդ հաղորդելէ յետոյ, գործի սկսայ։

Իր ճառին այս կէտին տ'Արժանթօն կեցաւ ընդունելու համար Լապասինտրի և տոքթոր Հիրշի շնորհաւորութիւնները, մինչ Պերգելիուսի եղբօրորդին և միւսները իրենց երկար ծխափայտերուն մէջ թաղուած լուռ ու մունջ, վեր վար կը շարժէին իրենց գլուխները կապիկներու պէս և կը շատանային կրկնելով խոհական երեւոյթով. «Աղէ՛կ... Աղէ՛կ»։

Ճէք, շուարած, կը փորձէր բան մը ըմբռնել անհասկնալի անիմաստ այդ խօսքերէն որոնք իր գլխուն շատ վերեւէն կանցնէին՝ փայլակներով լեցուն ամպի մը պէս։ Միտքէն կը հարցունէր. «քիչ մը ետքը ի՛նչ պիտի իյնայ գլխուս վրայ»։

Իսկ Շարլօթ կը շարունակէր դուրս նայիլ, ձեռքն աչքերուն վերեւ, չես գիտեր ինչ բան մը դիտելով հեռուն դաշտին մէջ։

—Գանք իրողութեան, ըսաւ յանկարծ բանաստեղծը ցցուելով իր ամպիոնին վրայ և բիրտ ձայն մը առնելով որ տղան մորակեց խարազանի հարուածի մը պէս։ Նամակը զոր պիտի լսես, ամեն բացատրութիւններէ աւելին պիտի հասկցունէ քեզ։ Սկսէ՛, Լապասինտր։

Պատերազմական ատենի քարտուղարի մը պէս ծանր, երգիչը գրպանէն հանեց գեղջուկի նամակ մը կոշտ կերպով ծալլուած և կնքուած, և խռռչային մէկ երկու մանչիններէ ետք, կարդաց.

Զուլարան Էնտրէի (Սոտրին-Լուառ)

Սիրելի եղբայր, ինչպէս որ յայտնած էի վերջին նամակիս մէջ, տնօրէնին խօսեցայ քու բարեկամիդ տղուն համար, ու թէեւ այդ երիտասարդ դեռ շատ պզտիկ է և չի գտնուիր այն պայմաններուն մէջ որք հարկ են աշկերտ ըլլալու համար, տնօրէնը թոյլ տուաւ ինծ որ իբրեւ աշկերտ քովս առնեմ զայն։ Ծոցն ու բնակարանը մենէ է և կը խոստանամ քեզ չորս տարիէն աղէկ գործաւոր մը ընել զայն։ Հոս ամեն մարդ աղէկ է։ Կինս և Զէնայիտ շատ բարեւներ կըսեն քեզ, և Նանցցին ալ, ու ես ալ։

ՌՈՒՏԻՔ
Գործապետ մեքենայից սրահին

—Կը լսե՞ս, Ճէք, յարեց տ'Արժանթօն, աչքը բոցավառ, բազուկը կարկառած, չորս տարիէն աղէկ գործաւոր մը պիտի ըլլաս, այսինքն ամենէն գեղեցիկ, ամենէն խրոխտ բանը այս աշխարհքին մէջ։ Չորս տարիէն պիտի ըլլաս այս սուրբ բանը. աղէկ գործաւոր։

Անշուշտ որոշ լսած էր Ճէք «աղէկ գործաւոր»։ Բայց շատ լաւ չէր հասկնար, կը փնտռէր։ Բարիզի մէջ տղան երբեմն տեսած էր գործաւորներ։ Կային որ Տուզ-Մէզօնի անցքին մէջ կը բնակէին. և քիմիագիտին ճիշդ մօտիկը փարոսներու գործարանէ մը որուն արձակումը կը դիտէր յաճախ, ժամը վեցին մօտ դուրս կելլային խումբ մը մարդեր բծոտած պլուզներով, սեւ, կոշտ, աշխատութենէ տձեւցած ձեռքերով։

Ամենէն առաջ մտքին զարկաւ այն գաղափարը թէ պլուզ պիտի հագնէր։ Կը յիշէր արհամարհոտ շեշտը որով իր մայրը կըսէր երբեմն. «Ասոնք գործաւորներ են, պլուզաւոր մարդիկ», այն խումբը որով մայրը փողոցին մէջ կը զգուշանար անոնց աղտոտ հագուստներուն քսուելէ։ Իրաւ, Լապասինտրի բոլոր քաշքշուք խօսքերը այդ պաշտօնին վրայ, գործաւորին ազդեցութեան վրայ տասնեւիններորդ դարուն մէջ, կուգային հակսել, մեղմացնել այդ յիշատակներն իր մտքին մէջ։ Բայց ամենէն յստակ կերպով ըմբռնած ու տխուր բանը աս էր որ պէտք էր մեկնիլ, թողուլ անտառը որուն կանանչ ծառերը կը տեսնէր ասկից, Ռիվալներու տունը, իր մայրը վերջապէս, իր մայրը զոր այնքան դժուարաւ ձեռք ձգած էր և զոր այնքան կը սիրէր։

Ի՞նչ ունէր ուրեմն, Աստուա՛ծ իմ, որ այդպէս պատուհանին առջեւ կը մնար, շուրջն բռնուածներէն անջատուած։ Սակայն, վայրկենէ մը ի վեր ձգած էր իր անտարբեր անշարժութիւնը։ Ջղաձիգ սարսուռ մը կը ցնցէր զայն համակ, և ձեռքը, զոր աչքերուն վերեւ կը բռնէր, կը դողդողար կարծես արցունքներ ծածկելու համար։ Ուրեմն շատ տխուր բան մըն էր հոն, դաշտին մէջ, հորիզոնին մօտ տեսածը ուր արեւը կը մարէր, ուր կ'անհետին այնքան երազներ, պատրանքներ ու բոցեր։

—Այն ատեն, պէտք պիտի ըլլայ որ մեկնի՞մ, հարցուց տղան նուաղուն, գրեթէ միեւնոյն ձայնով մը, իբր թէ իր մտածումը խօսէր, իր մօրին միակ մտածումը։

Այս միամիտ հարցումէն դատարանին բոլոր անդամները կարեկցական ժպտով մը իրարու նայեցան. բայց, պատուհանին մօտ հեծեծանք մը լսուեցաւ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 24/6 ՄԱՅԻՍ, 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Երկրագործական, առեւտրական, արհեստագործական, ի մի բառ անտեսական տագնապներու շարքն ընդ որ անցած է ու կ'անցնի երկիրներն առ հասարակ՝ բնական է որ ազդէ ամուսնութեանց վրայ եւս. Վիճակագիրք կը ցուցնեն թէ ամուսնութիւնք կ'աւելնան կամ կը պակսին տնտեսական պայմաններու յաջողութեան համեմատ. Ֆրանսացւոց համար աճելի և աղետալի մեծ տարին՝ 1870—71՝ նաեւ ամուսնութեանց թուոյն սոսկալի անկման տարին եր ի Ֆրանսա։ Կ. Պոլսոյ մեծ երկրաշարժէն ի վեր յաջորդող տնտեսական տագնապներու շարքն ի հարկէ յառաջ կը բերէ ամուսնութեանց զգալի նուազում։ Երբ տուրեւառները նորէն բացուելով ու սեղանաւորութեան և վաճառականութեան մէջ եռական վստահութիւնն և ապահովութիւնը վերահաստատուելով, ամուսնութիւնք յաճախեն, խրատ է որ կարգ մը երիտասարդներ անդառնալի կերպիւ իրենք զիրենք ամուրիութեան տուած պիտի գտնուին, և կարգ մը աղջիկներ տարիքնին առած պիտի ըլլան։ Բայց ուրիշներ որք հաւատարմօրէն պիտի սպասեն Բնութեան ձայնին՝ տարիքոտ նորապսակներու յարաճուն դաս մը պիտի կազմեն։ Հոս աւասիկ տարիքի խնդիրներու շարք մը կը ներկայանայ մեր նկատառութեան։

* *

Արեւելեան երկիրներու մէջ մանաւանդ, սովորութիւն է որ աղջիկը միշտ պզտիկ ըլլայ երիտասարդէն։ Այնքան արմատացած է այս ըմբռնում որ կարծես Բնութեան հակառակ բան մը պիտի պատահէր եթէ այր և կին տարեկից հասակակից ըլլային։ Ամեն ոք, այր թէ կին, պիտի գայթակղէր լսելով որ օրիորդն երիտասարդէն քանի մը տարի աւելի ունի եղեր։ Ընդհակառակն, ո՛չ ոք կը զարմանայ երբ փեսան հարսէն 10—15 տարու մեծ ըլլայ։ Աղջկան պզտիկ ըլլալն ա՛յնքան էական պայման նկատուած է որ գրեթէ ոչ ոք փոյթ կ'ընէ եթէ մոխրագոյն մազերով փեսան գեռափթիթ հարսին հօր տարիքն անգամ ունենայ։ Հիմնական ինչ գաղափար կայ սոյն այս ժողովրդային սովորութեան ներքեւ. Ազգերու մէջ վայրապար չեն հաստատուիր սովորոյթք։ Առ հասարակ բովանդակ մարդկութեան ընդունած հայեցքները, մանաւանդ, ի վերին երեսս ո՛րքան ալ անտեղի թուին, և ո՛րպիսի զեղծումներու առաջնորդած ըլլան, պէտք է որ հիմ մ'ունեցած ըլլան իրականութեան մէջ։ Ուրեմն, ո՞րն է գիտուած իրողութիւնն յորմէ յառաջ եկեր է այս վարդապետութիւն թէ կինը միշտ տարիքով պզտիկ ըլլայ երիկէն։

Եթէ բժիշկներուն հարցնենք, պիտի ըսեն թէ հասարակութիւնը նորանոր անդամներով օժտելու ճոխացնելու ազգաշէն մարդաշէն գործին մէջ, այրերն աւելի երկար տարիներ կարող են օգտակարապէս ծառայել քան կիներն, որոց համար տարիներու թիւն այս մասին աւելի եւս սահմանաւոր է։—Բայց մեզ կը թուի թէ այս փաստ կրնար զօրել երբ զաւակաց թիւը նահապետական համեմատութիւններու կը հասնէր, մինչդեռ հիմա քաղաքներու մէջ չորս-հինգ զաւակն անգամ շատ կը սեպուի ընտանիքի մը։ Ամեն պարագայի մէջ, մինչեւ 40-45 կամ 50 տարին՝ գրեթէ 30 տարույ ժամանակամիջոցն որ կայ գործօնեայ կնոջ համար, կը բաւէ գրեթէ Աբրահամու սերունդներ անգամ կազմելու, եթէ չպակսի բարեյօժարութիւնը։

Եթէ եկեղեցականներուն հարցնենք, պիտի ըսեն թէ էրիկ մարդը տան գլխաւորն է, մեծն է, որուն հնազանդութիւն և հպատակութիւն կը պարտի կինն։ Որովհետեւ առնական իշխանութիւնն յարգելի ընծայելու մէկ միջոցն ալ տարիքն է, էրիկը կնոջմէն մեծ պէտք է ըլլայ։ Կինն երբ տարիքով պզտիկ ըլլայ, աւելի դիւրաւ կը հնազանդի, խօսքը քիչ կ'ըլլայ տան մէջ։

Այս փաստն ալ եթէ ուզենք ի հակառակէն ցրել, կրնանք առարկել թէ հիմակուհիմա խօսքը քիչ չէ տուներու մէջ, ըսել է թէ կանանց տարիքին պզտիկ ըլլալէն չի հետեւիր որ էրկան գլխաւորութիւնը փափաքուած ազդեցութիւնն ընէ և առնական իշխանութիւնն աւելի յարգելի ակնածելի ըլլայ՝ միմիայն տարիքի բերմամբ։

Եթէ օրէնսդիրներուն հարցնենք, պիտի ըսեն թէ հանդէպ ընկերութեան ընտանիքին պատասխանատուն էրիկ մարդն է, որուն կը վերաբերի ընտանիքին մատակարարութեան իշխանութիւնը։ Կինն առ յաւէտ «անչափահաս» մ'է։ Էրիկն ուրեմն խելահաս պէտք է ըլլայ։ Խելքն ալ, այսինքն փորձառութիւնը, տարիքով կուգայ մեծ մասամբ։ Ընկերութեան գլուխն ա՛յնքան աւելի հանդարտ կ'ըլլայ ուրեմն որքան ընտանիքին գլուխը տարւոք ըլլայ։

Բայց այս օրինական տեսութեամբ ալ խնդիրը չի լուծուիր։ Էրկան տարէց ըլլալն օգտակար է ընկերութեան շահերուն. կ'ընդունինք։ Բայց ինչե՞ն վնասակար կ'ըլլայ ընկերութեան կամ ընտանիքին՝ եթէ կինը տարիքոտ ըլլայ։ Մէկ տան մէջ անպատճառ մէ՞կ հոգի «խելահաս» պէտք է ըլլայ։ Երկուք ալ ըլլան՝ ընտանիքն օ՞գը կ'ընէ, ընկերութիւնը կը քայքայի՞։

«Մէկ նաւու մէջ մէ՛կ նաւապետ», կը տրամաբանէ ժողովուրդը։—Բայց ո՛չ մէկ շնորհքով նաւ միակ նաւապետով մը ճամբայ կ'ելնէ։

* *

Ինչէ՞ն է ուրեմն որ անպատճառ կինը պզտիկ ըլլալ կը պահանջուի։ Եթէ զգայարանաց և զգայնութեանց թարմութեան համար է, նոյն տեսակէտով և նոյն իրաւամբ էրկան ալ պզտիկութիւնը նոյնքան խնդրելի պէտք էր ըլլալ։

Ըստ մեզ, ընկերային այս սովորութեան բուն շարժառիթը պէտք է որոնենք օրէնքները դնող ու վերցնող էրիկ մարդուն ինքնասիրութեան մէջ։ Տան մէջ, ամեն բանի մէջ, ինք ուզեր է ըլլալ ինքնիշխան, տէր միահեծան, և իր կամքին աւելի դիւրաւ հպատակցնելու համար տկար սեռը, պայման դրեր է որ նա տարիքով ալ իրմէ պզտիկ ըլլայ։ Այս եսասիրութեան հետ եկեր միացեր է բնախօսական թիւր ըմբռնում մը, իբր թէ տարիքն ո՛րքան թարմ ըլլայ իւր ընկերուհւոյն քով, կենակցութիւնն այնքան աւելի հաճելի կրնայ ըլլալ իրեն։

Արդեօք ժամանակը չէ՞ գիտել տալու թէ ընկերական և բնախօսական այսպիսի ըմբռնումներու դէմ յեղաշրջում մը կ'երեւի քաղաքակիրթ ընկերութեանց մէջ։ Հիմակ ընտանիքին բարօրութիւնն էրիկ մարդուն միայն խելահաս ըլլալուն մէջ չի փնտռուիր, այլ և կնոջ խելահաս ըլլալուն մէջ։ Օրէնսդիրք հետզհետէ կը սահմանափակեն կը չափաւորեն էրկան իշխանութիւնն՝ աւելցնելով կնոջ և մօր պատասխանատուութիւնն և հետեւապէս իրաւունքներն՝ ընտանիքին և իւր անձին տնօրէնութեան մէջ։ Իրաւունքն առանց պատասխանատուութեան չի կրնար ըլլալ։ Պատասխանատուութիւնն ալ իշխանութիւն մը կ'ենթադրէ։ Որպէս զի կինը կարենայ պատասխանատուութիւն մ'ունենալ ընտանիքին բարօրութեան համար, իրաւունքի և իշխանութեան չափ մը հետզհետէ կը տրուի կը ճանչցուի անոր։ Մանկավարժական կրթութիւնն և ընդհանուր բարեկիրթութիւնը մասնաւորապէս ընտանիքին մօրմէն կ'ակնկալուի։ Էրիկ մարդուն վատ ունակութիւնները զսպել ու բարւոքել և լաւ հանգամանքները զարգացնել կնոջմէն կը սպասուի։ Տան ընդհանուր կարգ ու սարքը, կենցաղավարութեան վայելչութիւնն, ընտանեկան յարկին պայծառութիւնն և ոգեւորութիւնը տան տիրուհւոյն խելքին, ճարտարութեան, գործունէութեան յանձնուած են։ Երբ էրիկը թերանայ կամ բացակայի, զաւակաց պահպանումն ընկերութիւնը մօր վրայ պարտք կը դնէ. կնոջ աշխատելու, վաստկելու իրաւունքը ճանչցուած ըլլալով, վաստակածը վայելելու և յօգուտ ընտանիքին տնօրինելու իրաւունքն ալ անոր կը տրուի, ևն. ևն. Վերջապէս, արդի օրէնսդրութեան ընթացքը կինն էրկան հանդէպ ստորին դիրքի մէջ չպահելէ զատ, հետզհետէ կը միտի կնոջ իբրեւ ամուսին և իբրեւ մայր դիրքը բարւոքելու և բարձրացնելու։

* * *

Կնոջ ընտանեկան դերին այս բարեփոխուած ըմբռնումն ահա կը բերէ որ կինը տարիքով պզտիկ պէտք չէ ըլլայ, և թէ, համառօտ խօսելով, տարիքի մասին կնոջ կատարելութիւնն այժմ 20էն անդին կը փնտռուի աւելի քան 20էն առաջ։ Կինն այլ եւս լոկ բնախօսական վայելքի առարկայ մը չէ։ Պատասխանատու, գիտակից, խոհուն և գործօն էակ մ'է։ Տղայ-կիներ, տղայ-մայրեր ունենալու յիմարութիւնն արդի քաղաքակրթութիւնը կը թողու հնդիկ ընկերութեան, ո՛րչափ ալ հնդիկ իմաստասիրութեան վրայ զմայլի մեր սիրելի Գրասէր Աստղը։

Հիմակ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ ո՛չ ոք կը գայթակղի երբ կինը քանի մը տարի աւելի ունենայ էրիկէն։ Մինչեւ իսկ կան խորհողներ որք կը փաստեն թէ կնոջ առհասարակ քանի մը տարի մեծ ըլլալը մեծապէս կընպաստէ տան մէջ այն հաւասարակշռութիւնը պահպանելու որ ամենակարեւոր է ընտանիքին բարօրութեան և զաւակաց բարեկրթութեան համար։ Որովհետեւ կիներն առհասարակ տունը կը մնան, մինչ էրիկն աշխարհի ասպարէզին մէջ ինքզինք նետած՝ շարունակ կը գործէ և ամեն կարգի մարդոց հետ կը շփուի կը չափուի, ամուսնութենէն 10—15 տարի ետքն այս երեւոյթը կը գիտուի որ էրկան միտքը շատ սրեր զարգացեր է, մինչ կինն համեմատաբար ետ մնացեր է։ Ամենէն մեծ դպրոցն է աշխարհի դպրոցն՝ իւր ամենօրեայ յարաբերութիւններով, ծանօթութիւններով, գործառնութիւններով, և գոնէ տասնամեայ շրջան մը այն մեծ դպրոցին մէջ՝ ուրիշ կերպ ընթացաւարտ մը կ'ընծայէ էրիկը քան ամենէն կանոնաւոր գիշերօթիկ կրթարանին ընթացքը բոլորած օրիորդը։ Հետեւապէս, եթէ արդէն ամուսնութեան ժամանակ աղջիկը խելահասութեան աստիճանին մէջ երիտասարդէն ետ կը մնար, 10—15 տարի ետքն այս իմացական անհաւասարութիւն ա՛յնքան կը մեծնայ կը լայննայ որ այր և կին այլ եւս զիրար չեն հասկնար. մինչ եթէ օրիորդն արդէն խելահաս մ'էր ամուսնութեան պահուն, կամ էրիկէն աւելի խելահաս, տարիներու ընթացքով ո՛չ միայն այր և կին խելքով ու հասկացողութեամբ իրարմէ չեն հեռանար, այլ աւելի կը մօտենան իրարու, և ֆիզիքական ու ընկերական միութիւնն իւր գերագոյն նուիրագործումը կը ստանայ իմացական միութեան մը մէջ։

Ուրեմն, աղջիկներու համար ամուսնութեան իտէալ տարիքն այսուհետեւ 20էն անդին տեսնելու պէտք է վարժուինք։ Ու ո՛չ միայն չզարմանանք այլ և մեր հաւանութեամբ քաջալերող ըլլանք երբ տեսնենք կատարեալ երիտասարդներ որք իրենց տարեկից, մինչեւ իսկ իրենցմէ աւելի հասուն տարիքով ընկերուհիներու հետ կ'ամուսնանան։ Մեք արդէն ուրիշ ճամբով մ'ալ դէպ հոն դիմելու վրայ ենք։ Քաղաքներու մէջ մանաւանդ էրիկ մարդուն համար այնքան կը դժուարանայ նիւթական դիրքով մը ապահովելու գործն որ երբ դիրք մը ձեռք ձգէ ընկերութեան մէջ՝ արդէն 25—30ն անցուցած կ'ըլլայ։ Քանի որ մեր երիտասարդներ աւելի տարիքով կ'ամուսնանան, բնական է և ամեն կերպիւ բանաւոր և օգտակար է որ մեր աղջիկներն ալ այսուհետեւ քիչ մը աւելի հասուն շնորհներով փայլին ամուսնական կեանքի մէջ։ **Բ. ՔԷՇԵԱՆ**

Քաղաքական կացութիւն

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Մատրիտի ռուսական Բ. կարգի դեսպանութիւնն առաջնակարգ դեսպանութեան բարձրացաւ, և Ս. Պետերբուրգի սպանիական Բ. կարգի դեսպանն ալ այսուհետեւ Ա. կարգի պիտի ըլլայ։ Սոյն փոփոխութեան պատճառն է երկուց Տէրութեանց յարաբերութիւններուն աւելի մտերմանալը վերջին ժամանակներս. Քուպայի խնդրոյն մէջ ռուս մամուլն, անշուշտ վերէն տրուած ներշնչման համեմատ, ջերմապէս Սպանիոյ կողմը բռնեց, և Քուպացիներուն դէմ խօսեցաւ։ Ռուս լրագիրք այն ցաւը յայտնեցին որ Ռուսիա Քուպայի մօտ ստացուածք մը չունի որպէս զի գործնականօրէն օգնէ Սպանիացիներուն ընդդէմ Քուպացիներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, Հարաւային Աֆրիկէի (Թրանսվալի) դէպքերուն օրէ օր ստացած կարեւորութեան պատճառաւ, որոշեց հոն նոր մարտանաւեր և զօրք ղրկել։ Առ այժմ Գերմանիա չէ կարող այս զօրքերը ցամաք հանել, քանի որ Հարաւային Աֆրիկէի մէջ Գերմանք հող չունին։ Իրենց Աֆրիկեան գաղթավայրերը կը գտնուին Արեւելեան Աֆրիկէի մէջ, Զանզիպարի մօտ, և Արեւմտեան Աֆրիկէի եզերաց վրայ։ Բայց ղրկուելիք զօրքերն առ ձեռն պատրաստ պիտի ըլլան ի հարկին Անգլիոյ դէմ և ի նպաստ Պօէրաց գործելու համար։

ՄԱՏԱՊԷԼԷՆՆԵՐԸ սուտ լուրեր տարածեցին իրենց ցեղերուն մէջ թէ ամեն պայքարի մէջ յաղթած են «սպիտակներուն»։ (Այս անունով կը ճանչեն Անգլիացիներն և բոլոր քաղաքակիրթները)։ Թէպէտ Եւրոպացիները ջարդելու և կողոպտելու յուսով շատ Մատապելէք ելան Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան մարդոց դէմ, բայց հիմակ Անգլիացիք ապահով են որ պիտի կրնան դէմ դնել անոնց մինչեւ որ օգնութիւնք հասնին։ Մաշոնալանտի Սոլզպըրի մայրաքաղաքէն Մադապելէլանտի կամ Րոտեսիայի Պուլավայօ մայրաքաղաքն օգնութեան եկող զօրախումբն, որուն հետ կը գտնուի Բարեյուսոյ Նախկին վարչապետ Պ. Սեսիլ Ռոտս, Կուէլոյի կիրճին մօտերն հասաւ, և վճռական յաղթութիւն մը տարաւ Մադապելէներուն վրայ։ Կ'երեւի թէ քիչ օրէն անգլ. երկու զօրախումբք պիտի միանան։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ նորանոր զոհողութիւններ կը կրեն պատերազմը շարունակելու համար։ 2,000 ջորի և 60 ուղտ գնեցին Կիպրոսի մէջ, և Մասուա փոխադրեցին։ Բաւական ժամանակի համար կապուած են Իտալիոյ ձեռքերն Աֆրիկէի մէջ։ Իտալացիք հիմակ Հապէշստանի վրայ տիրապետութեան խորհուրդէն ետ կեցած են։ Բայց գործին մէջէն պատուաւորապէս կ'ուզեն ելնել՝ դէթ իրենց այժմեան դիրքերը պահպանելով։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Եթէ ապրանքի մը 130,000 թոնօն երկու միլիոն անգլ. ոսկի արժէ, 170,000 թոնօն ո՞րքան կ'արժէ։— Այս ապրանքն Ցունաստանի չամիչն է, այն գլխաւոր բերքն որոյ յաջողութենէն կախում ունի Ցունաստանի մեծագոյն մասին բարօրութիւնն։ Ահա խնդիր մը որ պարզ թուաբանութեամբ չի լուծուիր։ Քաղաքական անտեսագիտութեան մէջ ի կիր առնուած թուաբանութիւնը միւսէն շատ հեղ կը տարբերի։ Հիմա 170,000 թոնօ չամիչը փոխանակ երկուքուկէս միլիոն ոսկիէն աւելի ընելու, հազիւ մէկ միլիոն կ'ընէ։ Պիրէօսի անգլ. հիւպատոսն որ այս խնդրոյ վրայ տեղեկագիր մը ղրկեց իւր կառավարութեան, կ'ըսէ թէ Ցունաստանի համար խնդիրին հիմակ այս է որ ինչպէս պէտք է ընել որ շատ չամիչ դուրս չհանուի երկրէն։ Ուրիշ ամեն ապրանք որքան առատօրէն ղրկուի օտար երկիր՝ այնքան աւելի դրամ կ'առնուի. բայց չամիչը բացառութիւն է. երբ ֆրանսական այգիներն աւրուած էին, հելլենական չամիչները Պորտոյի գինի շինելու կը ծառայէին, բայց հիմակ որ Ֆրանսա իւր այգիները շտկեց, անանկ մաքսեր դրած է որ չամիչ չընդունիր այլ եւս։ Ցունաստան հիմակ աշխարհի խնդրանքէն 40,000 թոնօ չամիչ աւելի կ'արտադրէ։ Այս 40,000 թոնօն միւս թոնօներուն գինը կը կոտրէ հրապարակի վրայ։ Ուստի, Ցունաստանի Խորհրդարանն անցեալ տարի օրէնք մը քուէարկեց որուն համեմատ չամիչի ամեն արտադրիչներ իրենց դուրս ղրկելիք չամիչին 100էն 15ը հանրային մթերանոցի մը կը յանձնեն։ Արտածելի ապրանքն այս կերպիւ պակսեցնելով գինը բռնել կարելի եղաւ այս տարի։ Ռուսիա Ցունաստանի օգնութեան հասաւ, անոր չամիչներն ընդունելով բացառապէս դիւրին պայմաններով զորս ուրիշ ազգի չի տար։ Բայց բոլոր այս պատմութիւն հասարակ ողջմտութեան հակառակ կուգայ։ Ինչ տեսակ տնտեսական օրէնք է որ մարդ աշխատի, բարի Բնութիւնն ալ իւր բերքն առատօրէն պարգեւէ, և մարդիկ փոխանակ այն բերքը կուշտուկուռ վայելելու, հանրային մթերանոցի մը մէջ տանին դնեն զայն և յետոյ փճացնեն Խորհրդարանի օրէնքով, որպէս զի մնացած ապրանքն արժէք ստանայ։ Աշխարհի մէկ կողմը չամիչը կը փճացնեն՝ այգեպաններն ապրեցնելու համար, սովի ժամանակ աշխարհի ուրիշ կողմերը մարդիկ անօթութենէ կը մեռնին չէ թէ չամիչ այլ եւ ո՛չ իսկ կանանչ խոտ չգտնելնուն համար։ Իրաւ որ քաղաքակրթութիւնն իւր վերջին բառն արտասանած չէ դեռ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 5 Մայիս.— Պ. Մէլինի դահլիճն իւր այս աւուր նիստին մէջ որոշեց միջոցներ ձեռք առնել վարչային մեքենականութիւնը պարզելու կոկելու համար։

—Բարոյական և քաղաքական Գիտութեանց Ակադեմիան իւր այս աւուր նիստին մէջ Կոպէաի մրցանակը տուաւ Պ. Հանոթոյի՝ «Ռիշլիէօի Պատմութիւն» գեղեցիկ գործին համար։

ԲՐԷՏՈՐԻԱ.— Այսօր տեղի ունեցաւ բացումը Վոլքսրատի (Ազգ. Ժողով Թրանսվալի)։ Պ. Քրիւկըր բացման ճառն արտասանելով, ըսաւ թէ վերջին դէպքերուն հակառակ՝ հանքային ճարտարութիւնը շատ յաջող վիճակի մէջ է, և միւս կառավարութեանց հետ իւր կառավարութեան յարաբերութիւնք բարեկամական են։

ԼՈՆՏՈՆ,— Զրոյց կայ թէ՝ Բրէգորիայի դատաստանին մէջ եղած կարգ մը յայտնութեանց պատճառաւ՝ Պ. Սեսիլ Ռոտս կը հրաժարի Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան տնօրէնի պաշտօնէն։ (Պ. Սեսիլ Ռոտսի եղբայրը գնդապետ Ռոտս Բրետորիայի դատարանին կողմէ մահուան դատապարտուած գործիչներէն մէկն է։)

—Կրէյ հրամատարն աչքէ անցուց Պուլավայոյի պահպան զօրքը։ Մադապելէները դէպ ի հիւսիս ետ կը քաշուին, և կը սպառնան բնաջինջ ընել իրենց չաստուածը, զիրենք խաբելուն համար» ըսելով թէ Անգլիացիներուն արձակած գնտակները ջուրի պիտի փոխէ։

ՆԻՍ.—Բժիշկները խորհրդակցեցան և որոշեցին որ Զարեւիչը մէկ ամիս ծովու վրայ պտոյտ մ'ընէ Միջերկրականի մէջ։

ՀՌՈՄ.—Զօր. Պալտիսերա յաջողեր է հաղորդակցիլ Ատիկրադի պաշարեալ ամրոցին հետ։ Բայց Հապէշք այնքան ամրապէս պաշարած են որ խնդիր է թէ պիտի կրնա՞յ ուտեստ ղրկել ներս։

Ի ՆՊԱՍՏ
ԳԱՒԱՌԱՏԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Միքայէլ Էֆ. Ցաքըրեան նուիրեց՝ 36 կտոր հայ-գաղ. առձեռն Բառարան, Կ. Ոսկեանի։ 40 կտոր Նոր ընթացք գաղ. է ի հայ. թարգմանութեան (5 կտորը 1 գիրք կազմելով) հեղինակ նոյն։

Պրուսայէ Պ. Մարալեան մի քանի անձերէ հաւաքած է 47 ղրշ. և Խմբագրութեանս ղրկած է նոյն նպատակին համար։

ԱԶԴ

Ա. ԼԱ ԹՐԻՔՕԴԷՕԶ
Բէյօ., Մեծ փողոց, 389

Տիկ. Ա. Վալիէ կը ծանուցանէ իւր արգոյ ու բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ Փարիզէն նոր վերադարձած է հետ բերելով մեծ մթերք մը նորաձեւութեանց՝ կիներու համար, ինչպէս՝ Հըլճագեստ, հագուստ, գլխարկ, Փարիզի առաջնակարգ տուներու մօտելներու համեմատ, ամեն մրցում արհամարհող գիներով, սուգի համար գլխարկներ 30 ղրուշէ սկսեալ։

527 3—8

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաշու Դպրեվանուց Միաբանութիւնն անցեալ կիրակի, Ապրիլ 21, յատուկ հոգեհանգստեան պատարագ և պաշտօն կատարեց, հանգուցեալ Տ. Սիմէոն Արքեպիսկոպոսի յիշատակին։

Պատարագի մէջ Օրմանեան Սրբազան դամբանական քարոզ մը խօսեցաւ, յառաջ բերելով հանգուցելոյն գովելի կեանքը, աշխատասէր պաշտօնավարութիւնը և համեստ եկեղեցականութիւնը, որով՝ ուսումնական տկարութիւնը ծանօթ լինելով հանդերձ, արժանապէս բարձր և համակրելի դիրք մը գրաւած էր Կոստանդնուպոլսոյ եկեղեցականութեան մէջ։

Օրմանեան Սրբազան նոյն օր ցաւակցական գիր մ'ալ ուղղեց Ամեն. Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքին յանուն Միաբանութեան Դպրեվանուց։

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆ, որ Մոսկուա պիտի երթայ՝ Ցարին թագադրութեանը ներկայ գտնուելու, երէկ Բ. Դուռն երթալով հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց նախարարին։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ.— Ծովային Նախարար Հասան փաշա ու Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Սայիտ փաշա ինչպէս նաեւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Օպուանօ. երէկ, պարսկական դեսպանատունը գացին և Մուզաֆֆէրէտտինի Շահին գահակալութեանը առթիւ, շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Միրզա Մահմուտ խանին։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԸ. — Վեհ. Սուլթանը հրամայեց Թէքսանէի մէջ ելեկտրաշարժ շոգենաւակ մը շինել՝ Պուլկարիոյ իշխան, Արեւելեան Ռումէլիի կուսակալ և կայս. աւագ թիկնապահ Ֆերտինանտ իշխանին համար։

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ, որ ներկայ պիտի գտնուի Ցարին թագադրութեան հանդէսին, մէկ երկու օրէն Օտեսա պիտի ուղեւորի։

Պատուիրակութեան նախագահ Զիհնի փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան պաշտօնատան մէջ հաստատելի դիւրութեան սնտուկին համար ալ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի։

ՄԻՐԶԱ ՄԱՀՄՈՒՏ ԽԱՆ, Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպանը, յառաջիկայ շաբթուն Մոսկուա պիտի ուղեւորի՝ Ցարին թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմանեան դեսպան Քօսթաքի փաշա Անթօբուլօ արտօնուեցաւ Նորելտայու դեսպանատան կահկարասին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան մատրան մէջ, երէկ առտու, գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան՝ Ցարուհւոյն և Եօրկէյ մեծ դուքսին անուանց տօնախմբութեանը առթիւ։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեայք՝ ամենքն ալ պաշտօնական համազգեստով, ինչպէս նաեւ ռուս գաղթականութեան երեւելիք։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ առջի գիշերը տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան անգլիական, ռուսական, ֆրանսական, իտալական, շուէտական ու հոլանտական դեսպանք, Սեւ Լերան ու Պուլկարիոյ գործակատարք և աւստրիական դեսպանատան պաշտօնեայք։

ԵՕՐԿԻՈՍ Թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, Բերայի յունական Բանաքիա եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին հելլենական դեսպան Մավրոկօրտաթօ իշխանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեայք, Ցունաց Պատրիարքարանի Փոխանորդն և հելլէն գաղթականութեան երեւելիք։

Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ Մավրոկօրտաթօ իշխանը, դեսպանատան սրահին մէջ, շնորհաւորական այցելութիւններ ընդունեց։

Կայս. պալատան ու Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ հելլենական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Հելլէն գաղթականութիւնը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Եօրկիոս թագաւորին։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Բ. Դուռնէն հրահանգ խնդրուած էր օր օսմանեան հպատակ կին մը եթէ հելլենական հպատակ մարդու մը հետ ամուսնանայ, անոր մանչ զաւակէն զինուորական տուրք պէ՞տք է առնել թէ ոչ։

Պետական Խորհուրդն, որուն յանձնուած էր այդ խնդիր, պատասխանեց թէ նկատելով որ օսմանեան հպատակ կին մը, երբ բաց ի պարսիկէ, ուրիշ օտար հպատակ մարդու մը հետ ամուսնանայ, առանց արտօնութիւն պահանջելու պարտաւոր ըլլալու, իր ամուսնոյն պատկանած տէրութեան հպատակ կը համարուի ըստ օրինի և նկատելով որ այդ կարգի ամուսնութենէ ծնած տղաքներն, ըստ միջազգային ընդհանուր օրինաց, իրենց ծնողաց հպատակութեան հանգամանքին ենթարկուելով օտար կը համարուին, ուստի այդ տղաքներէ, իբրեւ օտար հպատակ, զինուորական տուրք չառնուիր։

Այս որոշում Ելմտական Նախարարութեան կողմէ հաղորդուեցաւ որոց որ անկ է։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.—Սապահ կ'ըսէ թէ Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղն, որուն յանձնուած էր՝ անցեալ տարի Գօսովայի ու Սելանիկի կողմերն ասպատակող պուլկար աւազակաց դատը, կատարեր է անոնց դատաստանը։

ՎՃՌԱԳՐԻՐՈՒ գործադիր պաշտօնատանց գործառնութիւններն և անոնց կողմէ գործածուած դրոշմաթուղթերը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն իր պաշտօնն աւարտեց և տեղեկագիր մը մատոյց Դատական Նախարարութեան։

—Վճռագիրներու գործադիր պաշտօնեայք հրահանգ ստացան թէ կառավարութեան կողմէ՝ ցկեանս ստացուելու պայմանաւ՝ անհատներու սահմանուած ամսաթոշակներէն՝ պարտքի հատուցման համար միայն մէկ քառորդ մասը պէտք է վար դնել և ոչ աւելի։

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԷՆ կազմուած եօթը վաշտեր, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Սըվազի նահանգին մէջ պիտի հաստատուին։ Այդ վաշտերու երկրորդն ալ, անցեալ օր, Սըվազ ժամաներ և անկից Ամասիա գացեր է, ուր պիտի մնայ։ Մարզուանի մէջ հաստատուելիք վաշտն ալ, վերջերս, Ակնէն Սըվազ հասեր է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան ոստիկան-զինուորաց ճիւղին պաշտօնեաներէն գնդապետ Իսմայիլ պէյ, երէկ, աւստրիական շոգենաւով Կրէտէ ուղեւորեցաւ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ֆրանսական վարժարանին համար օսմաներէնի ուսուցիչ մը պիտի կարգուի, որուն ամսաթոշակը պիտի վճարուի Մէարիֆի խնամոցայէն։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնն, որ Ատաբազարի մէջ Ֆրանսաէ բերուած տեսակ մը բամպակէս մշակել տուած էր, տեսնելով որ լաւ արդիւնք ունեցած է, Ատաբազարէն երկու հազար օխա բամբակէս գնեց՝ նահանգաց տիպար-ագարակներուն մէջ մշակելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿ— Կ. ՊՈԼՍՈՅ երկաթուղւոյ միացման գծին ընկերութեան բաժնետիրաց ընդհանուր ժողովոյ տարեկան նիստը տեղի պիտի ունենայ Ցունիս 5ին (Ն. Տ.)։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Դիտարանը հեռագիր ստացաւ թէ երկուշաբթի օրը Վալօնայի մէջ (Եանեա) երկրաշարժի զգալի ցնցում մը պատահեր է։

Պ. ՆԻՔՕԼԱ ՎՈՒՋԻՆՕ, շոգենաւային Ֆրէյսինէ ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալն, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ։

Պ. ԿՐՈՍՀՕԼՑ, արեւելեան երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէնը, որ Սէլանիկ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

Պ. ԷՏՈՒԱՐ ՊՕՎԷ, որուն մահը ծանուցինք երէկ, Օսմ. կայս. Պանքայի էն վաղեմի պաշտօնեաներէն էր և սեղանաւորական այդ մեծ հաստատութեան գանձապետի պաշտօնը կը վարէր գրեթէ անոր հաստատման թուականէն ի վեր։ Այլ եւս ծերացած ու յոգնած, հազիւ քանի մը շաբաթէ հետէ հանգստեան կոչուած էր, երբ մահը վրայ հասաւ։ Պ. Պօվէ իր ննջասենեակը ելած պահուն յանկարծամահ եղած էր։ Ցուղարկաւորութիւնը փառաւոր հանդէսով կատարուեցաւ երէկ Բերայի մէջ։

ԵՂԻՌՆԱՊԱՏ ատեանը յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի դատէ՝ ի Ղալաթիա ոստիկան Խալիլ էֆէնտիի սպանման գործին համար ամբաստանուած անձերը։

ԳՕՆԵԱՅԻ կուսակալը Ալի Բէյմալի փաշա, որ քննական պտոյտի ելած է, Ատալիա գացեր է։

ՆԻՔՕԼԱՔԻ ԷՖԷՆՏԻ, Արտաքին գործոց Նախարարութեան առեւտրական ճիւղին տնօրէնը, հրաժարեցաւ՝ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին խառն ժողովոյ անդամակցութեան պաշտօնէն։

ԵԱՆԵԱՅԻ նահանգին կուսակալ Սըթէֆանաքի էֆէնտի, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԽԱՐՊԵՐԴԻ անգլիական նորընտիր հիւպատոս Պ. Ֆօնթանա իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։ Հիւպատոսը այցելութիւն տուեր է կուսակալին, որ փոխադարձ այցելութեան գացեր է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրոմպի կոմսն, որ ժամանակէ մը ի վեր Գահիրէ կը գտնուէր, իր կառավարութենէն ստացած հրամանի մը վրայ Վերին Եգիպտոս գացեր է։

ՊԱՊԱԿԱՆ Նուիրակ Տ. Պօնէթթի ի մօտոյ Գօփուլա պիտի երթայ, ուր երեք—չորս օր չափ պիտի մնայ։

ԱՏԱՆԱՅԻ անտառաց քննիչ Ծէլալ էֆէնտի, կ'ըսէ Սապահ, քարահանքերու հասոյթէն գումար մը խլացուցած ըլլալուն, պաշտօնէ դադրեցուցուած է և դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՓՕՂԵՐԱՆՈՑԻՆ մէջ գտնուած դրոշմաթուղթի տպարանը աւելի պիտի ընդարձակուի, որուն համար 60,000 ղրուշ ծախք հաշուած է։

«ՀԷՅՊԷԹՆՈՒՄԱ» երկրորդ կարգի մարտանաւն, որ Կրետէէն ճամբայ ելած էր, առջի օրը Պէյրութ ժամանեց։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Սըվազի նահանգին մէջ վերջերս պատահած ողողումներէն, որք առաջ եկած են անձրեւներէն ու ձիւներու հալելէն, Շապին Գարահիսարի, Թոքատի ու Տիվրիկի մէջ կամուրջներ, տուներ ու պատեր փլասուեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։

ՔՈԼԵՐԱ. — Աղեքսանդրիոյ մէջ շաբաթ մը քոլերաէ վեց դէպքեր պատահեցան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Էսկիշէհր-Գօնիայի երկաթուղւոյ գծին Աքշէհր-Իլկինի մասին բացումն, որ Ապրիլ 8ին տեղի պիտի ունենար, յետաձգուեր է Մայիսի առաջին կէսին։

—Այտընի երկաթուղւոյն վերջին շաբթուան հասոյթն եղաւ 493,595 ղրուշ, անցեալ տարի նոյն շաբթուն 437,066 ղրուշ էր։

—Գասապայի երկաթուղւոյն վերջին շաբթուան հասոյթն է 246,865 ղրուշ։ Տարւոյս սկիզբէն ի վեր այդ երկաթուղւոյն ընդհանուր հասոյթը եղաւ 2,673,326 ղրուշ։

ԿԷԼԻՊՕԼԻԷՆ կը գրեն թէ օդերը մինչեւ հիմա նպաստաւոր եղած են ցանքերուն, ինչ որ յուսալի կընէ հունձքի առատութիւն մը։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ. — Առջի գիշերը Էլէնի շոգենաւն, որ Միջերկրականէն կուգար, Մարմարայի մէջ զարնուեցաւ անգլիական շոգենաւի մը, որ արմտիք բեռցած Սեւ ծովէն կուգար։ Երկուքն ալ բաւական վընասուեցան։

—Ռուսական Վօչօնէկ շոգենաւը խրեցաւ ի Սարը Սըղլար, Տարտանէլի մօտ։

ԱՐԿԱԾՔ. — Երէկ առտու, Սիրքէճիի կողմը, կազէօզի շիշեր բեռցած կառքի մը ձիերը խրտչելով սկսան արշաւել։ Մէհմէտ անուն մավունճի մը կառքին տակ մնաց և աջ սրունքին ոսկորները կոտրեցան։ Վիրաւորեալը հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Ամսոյս 11ին Գօնեայի Գատընխանը գիւղախումբին մօտ Անատօլուի երկաթուղիաց գործաւորաց կողմէ պեղումներ կատարուած պահուն, հողակոյտ մը փլեր և երեք մարդեր փլատակաց տակ մնալով մեռեր են։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սանճաքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Գարասի գաւառին հաշուակալ Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտիի։

Պուլկարիոյ օսմանեան Գոմիսէրութեան առաջին քարտուղար անուանեցաւ նոյն Գոմիսէրութեան կցորդ և սպայակոյտի հազարապետ Իզզէթ պէյ։

Ականակուռ Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօնի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Համազգային Անկելանոցին ներքին կանոնագրոյ 12րդ յօդուածին տեղ հետեւեալ յօդուածը գրուած ու վաւերացած է կայս. Իրատէով.

«Յօդուած ԺԲ. — Մուրացկանութիւնը արգիլելու յատուկ կանոնագրոյն 5րդ յօդուածին տրամադրութեանը համաձայն յատկապէս կարգեալ յանձնաժողովի մը յանձնուած է քննել Համազգային Անկելանոցին հասոյթները, ծախքերը ու պատսպարելոց ընդհանուր գործառնութիւնները և խորհրդակցել այն միջոցներուն վրայ, որոնցմով կարելի է նոյն հաստատութեան համար հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել։

«Այդ յանձնաժողովին նախագահութիւնն, որ պատուակալ պիտի ըլլայ, պիտի յանձնուի Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներէն ընտրուած և Բ. Դրան կողմէ վաւերացած անձի մը։ Իսկ անդամները՝ նոյնպէս պատուակալ՝ պիտի կազմեն Շէյխիւլ-Իսլամի Դրան և Էվգաֆի ու Ոստիկանութեան Նախարարութիւններու պաշտօնեաներէն ինչպէս նաև Յունաց, Հայոց ու Կաթոլիկներու Պատրիարքարանաց և Հրէից Րաբբունարանին կողմէ ընտրուած մէկ մէկ անձեր։ Այդ յանձնաժողով երեք ամիսը մէկ անգամ պիտի գումարի Համազգային Անկելանոցին պաշտօնէից յատուկ սրահին մէջ և հաշիւներն ու գործառնութիւնները մանրամասնօրէն և ուշադրութեամբ քննելով, եթէ սեռածներն և ուրիշ պարագաներ, որոց զեկուցումն հարկ է, պիտի տեղեկագրէ Ներքին գործոց նախարարութեան։»

50 Զիլգատէ 1313
21 Ապրիլ 1312

—«Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութիւնը ծանուցած է թէ անցեալ տարի հաստատուած Բէնտիքի հեռագրական կայանին մէջ, ինչպէս կայ Իզմիրի երկաթուղւոյն անցած տեղերուն վրայ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, օտար լեզուաւ հաղորդակցութիւնք կատարուած են։»

—«Ապրիլ 22 թուականաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Պրուսայի, Հալէպի, Ատանայի, Էնկիւրիի, Սըվազի, Գօնեայի, Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Վանայ, Տրապիզոնի, Խարբերդի և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԱՐԵՒԵԼ. ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Փափկաճաշակ հասարակութեան կը փութանք ծանուցանել թէ յառաջիկայ երկուշաբթիէն սկսեալ ճաշարան մը պիտի բանանք ի Ղալաթիա, Բերայի Թիւնէլի կայարանին մօտ, 108 թիւ։ Անոնք որ բարեհաճին անգամ մը այցելել այս ճաշարանը, պիտի կրնան անձամբ համոզուիլ սպասներուն մաքրութեանը և կերակուրներուն համեղութեանը եւ մանաւանդ գիներուն չափաւորութեանը մասին։ Առաջին փորձ մը լիուլի գոհացուցիչ պիտի պատճառէ անշուշտ պատուարժան յաճախորդներուն։

1—4 ՅՈՎԱԿԻՄ Ե. ՊԵՏՐՈՍ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Աւասիկ յայտագիրը նուագահանդէսին զոր Վահրամ Սըվաճեան կուտայ Մայիս 5/17ի կիրակի օրը, Թօքաթլեան հաստատութեան հանդիսասրահին մէջ։

Առաջին մաս.

Ֆանթէզի (Գախ) — Ռոմանս (Մէնտէլսօն) — Պառքառօլ (Նոյն) — Էնբրոմբթիւ (Շուպերթ) — Առասպէլք (Շուման) — Մազուրքա (Զայքօվսքի) — Ֆանթէզի (Սըվաճեան)։

Երկրորդ մաս.

Բալլատ (Շոբէն) — Վալս (Նոյն) — Օ բաէնդան (Կրիկ) — Նորվէկեան պար (Նոյն) — Էգիւտ (Ռուպինշդայն)։

Քօմէնտինկէր տան կողմէ Պէխշթայն դաշնակ մը դրուած է Վ. Սըվաճեանի տրամադրութեան ներքեւ։ Տոմսակի գինն է 2 մէճիտ։

ՅՈՒՑԱԿ 94 ԹԻՒԵՐՈՒ
ԱՅՆ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

որոնք ելան 28րդ վիճակահանութեան

43 111 170 511 533 634 727
841 981 1099 1105 1145 1234 1254
1268 1298 1303 1406 1452 1468 1515
1518 1647 1650 1721 1910 2096 2182
2191 2204 2238 2254 2419 2474 2540
2609 2612 2653 2669 2853 2856 2857
2898 2928 3006 3031 3074 3077 3295
3502 3733 3745 3799 3930 3986 4013
4024 4106 4156 4257 4276 4279 4466
4541 4547 4667 4670 4679 4700 4731
4735 4739 4907 5038 5159 5171 5260
5340 5431 5483 5488 5668 5775 5803
5871 6101 6104 6204 6279 6339 6381
6477 6528 6530

Ցիշեալ պարտաթուղթերուն փոխարժէքին գանձումը պիտի սկսի յառաջիկայ յունիս 1ին (Ն. Տ.) և տեղի պիտի ունենայ ընկերութեան կեդրոնատեղին Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց։

Պարտաթուղթերը վաւերացնելու պիտի ընդունուին ամեն չորեքշաբթի և շաբաթ, կէս օրէն ետք ժամ 2էն 4։

1—3

Տուն շինողներուն կը յանձնարարուի անպատճառ կարդալ չորրորդ երեսի ատաղձներու տաճկերէն ծանուցումը։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

50 ԱՌ 0/0 ԶԵՂՉ
ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԿԱՐՕՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻՇՏ ԵՒ ՀԱՆԱՊԱԶ

Ամեն անոնք որ այս օրերս պատահաբար այցելած են Մարգարեան գրատունն, անշուշտ տեսած ըլլալու են ցարդ հանգանակուած դասագրքերու դէզերն, մին քան զմիւսն ողորմելի տեսքով, որ աւելի արգահատանք քան հրճուանք կ'ազդեն տեսնողին։ Արդարեւ ինչպէ՞ս չարգահատել ի տես այն կիսամաշ, կեղտոտ, երկու ծայրերէն կրծուած ու պակաս, անուամբ նո՛յն այլ պարունակութեամբ իրարմէ բոլորովին տարբեր դասագրոց դէզերու, որոնք կարեկցութեան առաջին խանդով մը զրկուած են և կը զրկուին այն գրատունն որ հանգանակութեան նախաձեռնութիւնն ունեցած է, կարեկիցք առանց մտքէ անցունելու թէ կիսամաշ և պակաս գիրքերն, հնոտի հանդերձեղէններու նման, կարկտուելու ընդունակ չեն։ Այս դէզերուն վրայ ակնարկ նետող առաջին օտարականը, — թո՛ղ թէ միջոցներու ճշմարիտ բոյն մը պիտի կարծէր, — շատ խեղճ գաղափար մը պիտի ունենայ այն կարեկցութեան չափուն վրայ որ կ'ոգեւորէ զմեզ, սակայն բարեբաղդաբար Մարգարեան գրատան տնօրէնը միշտ հոն է, իսկոյն գիտել պիտի տայ այդ օտարականին թէ աղօտք աղքատներու և աղքատիկ ուսանողներու նուէրներ են, թէ իրեն հետ գաւառացի ուսանողներն ալ կսպասեն և դեռ պիտի սպասեն որ հայ մեծատուններն կամ իրենց փափկասուն տիկիններն ալ զրկեն նոր դասագիրքերու դէզերն որ զէթ ծածկեն առաջնոյ մերկութիւնը։ Թո՛ղ մեր մեծահասատ բարեկամը սպասէ, մենք իբրեւ ականատես պիտի ըսենք թէ ցայսօր հաւաքուած հին դասագիրքերը, խնդրանքներու սաստկութեան և կարօտութեան մեծութեան առջեւ, անբաւական են առաջադրեալ նպատակին պատասխանելու։

Ժամանակի ինչ մեծ կորուստ, հաւաքուած դասագիրքերը մի առ մի քննել, պակասաւորները զատել, տեսակը տեսակին դասաւորել, իւրաքանչիւր քաղաքի և գիւղի դպրոցի պէտքին համեմատ բաժնել, մէկ երկու նմուշ կիսովին լցունել և ապա օրերով նոր դասագիրքերու գալստեան սպասել անոնց պակասը լրացնելու համար, ասկից զատ ճամբու ծախքն ալ մոռնել — ինչ տանջանք Մարգարեանի և Փօլադեանի համար որոնք սակայն մտադիւր յանձն առած են այսպես ազնիւ խառնութեան, իրենց ջանքերուն յաջողութեամբ պսակուած ըլլալը տեսնելու յուսով, — այս ամէնքն երկար ժամանակի կորուստ կը պատճառեն, մինչդեռ անյապաղ օգնութեան պէտքն անհրաժեշտ է և անմիջական։ Իրաց այս վիճակին առջեւ, առ այժմ պէտք չէ մեծ յոյս մը դնել հին դասագրոց հանգանակութեան վրայ և խաբուիլ թէ հին գիրքերով պիտի կրնանք կարօտութեան մեծ պէտքին հոգալ, թո՛ղ հանգանակութիւնը մի կողմէ շարունակուի, այլ միւս կողմէ պէտք է որ ժողովուրդը ժամ առաջ իր քսակը բանայ և գրավաճառներն ալ իրենց յատին զոհողութիւնն (*) ընեն միանգամ ընդ միշտ հոգալու համար գաւառացի ուսումնականութեան անմիջական պէտքը։ Եթէ ցարդ չգտնուեցաւ կամ չպիտի գըտնուի մեծատուն ազգային մը, կամ քանի մը կարող ազգայիններ, որ պէտք եղած գումարը դնեն Պատրիարքարանի տրամադրութեան տակ, եթէ Ուսումն. Խորհուրդը դեռ կը տատամսի ի պաշտօնէ հանգանակութեան մը ձեռնարկելու, այն ատեն կոչում կընենք արհեստաւորաց դասուն, թո՛ղ ոսկերիչներ, կօշկակարներ, երկաթագործներ և այլն և այլն, իրենց մէջ հանգանակութիւն մ'ընեն և արդիւնքը տանին յանձնեն աղքատ ուսանողաց համար դասագրքերու գնման նպատակաւ։

Թո՛ղ հայ գրավաճառներն ու հրատարակիչներն ալ, ինչպէս ըրին եկեղեցական գիրքերու մասին, իրենց վերջին զոհողութիւնն ընելով հայթայթեն պէտք եղած նոր դասագիրքերն ա՛յնպիսի գնով մը որ այլ ևս գրատանց ոմանց պէտք չմնալու բացառիկ զեղչեր առաջարկելու և աւելին օգուտ քաղելով՝ շատոնց անգործածելի դարձած գիրքերու վաճառումը հրապուրիչ ընծայելու մեծաքանակ զեղչերու խոստմամբ, զի եթէ գաւառացի ուսանողները, գէթ այս պահուս, վճարելու կարող ըլլային, մենք մեր խորագիրը, տասնեակ գիրքերու համար, բարձրաձայն պիտի կրկնէինք. «50 առ 0/0 զեղչ միշտ եւ հանապազ»։

Գաւառացի ուսանողաց անմիջական պէտքը հայերէն ընթերցանութեան վերաբերեալ դասագրքեր, աշխարհաբար թէ գրաբար քերականութիւն, աշխարհագրութիւն և թուաբանութիւն, թերեւս փաս. և Թուրքերէն քերական և ընթերցարան ըլլալով, մեր ունեցածներէն հետեւեալներուն վրայ անլուր զեղչ մը կառաջարկենք մէկ անգամուան համար, եթէ գըտնուի գթած ազգային մը որ 5500 ղրշ.ի փոխարէն միայն 2000 ղրշ. յանձն առնէ վճարել։

	ղրշ.	ղրշ.
1000 տարրական քեր. աշխար. լեզուի գին 2 ղրշ.	2000	750
500 միջին ընթացք քեր. աշխարհիկ լեզուի գին 4 ղրշ.	2000	750
1000 ֆրնս. քեր. գին 1½	1500	500
	5500	2000

ԲԻՒԶԱՆԴ Մ. ՊՕՋԱՃԵԱՆ
21 ապրիլ 1896
Կ. Պոլիս

(*) Անցողակի ըսենք թէ քանի մը տարիներէ ի վեր տիրող առեւտրական տագնապին պատճառաւ ոչ մի գործ ա՛յնքան նիւթական վնաս կրած է որքան գրավաճառութիւնը։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Մեծ քաղաքներու մէջ խճուղիներու ոռոգումը պէտք եղած կերպով ուսումնասիրուած է, Միացեալ-Նահանգներուն մէջ Թրամուէյներն իրենց իսկ ստանձնած են մաքրել և ջրել իրենց ճամբաներն ու անոնց շրջակաները, ընդունարան կառքեր ունենալով իրենց հետ։ Բայց ասիկա բաւական չէ անշուշտ. եթէ կուզուի ճշմարիտ առողջապահութիւն ի գործ դնել, աչքն աւելի վեր դարձնելու է, փոսաւոր սալարկին վրայ սեւեռած ձգելու. համաճարակին առաջքն առնելու համար, թող չտալու համար որ տարածուի ամրան տօթագին օրերուն, հարկ է մերթ ընդ մերթ լուալ մթնոլորտը։ Անհնարին է այս։ Ապահովապէս ոչ։ Փողոցներու փոշին տուներու կտուրը չանցնիր, վասն զի ծանր է. միքրոպներու ալիքները փողոցներուն մէջ կը մնան ուր կը վազեն մինչեւ տուներու քիւերուն բարձրութեամբը հետեւապէս տուներու տանիքին ու փողոցին միջեւ անձրեւ առաջ բերելով, այդ վտանգաւոր փոշիները գետին երեսը պիտի իջնեն։ Ասոր համար կարելի է ոռոգման խողովակներ հաստատել պատուհաններու ամբողջ երկայնքը կամ նոյն իսկ վերին յարկերու խողովակներուն երկայնութեամբը և ճնշումով ջուրը մինչեւ հոն հասցնել։

Այս կարգադրութիւն համաձայն պիտի ըլլայ այն ջրարշխական սարուածներուն զորս Թատրոններն ունին՝ հրդեհին առաջքը առնելու համար։ Պիտի կրնան նաեւ գործածուիլ «Ջրարշխական փուռերը» զորս կը գործածէ Նիւ-Եորքի հրդեհի պաշտօնէութիւնը։ Պարզապէս կը բաղկանան շարք մը խողովակներէ զորս արագութեամբ իրարու կը մակդրեն և որոնք այդ դիրքին մէջ կը պահուին երկաթէ թեթեւ լարերովն։ Այս տեսակ մը սիւնը դիւրին է տեղափոխել, անով ամերիկացիները կողոյն հրդեհեալ տուներուն վերին յարկերը։ Առանց այս սարուածը, վերջին խողովակին ծայրը ջրացնցուղ մը դնենք, օրինակի համար հատու թեւերով հարթ ջրանիւ մը, զոր կայացեալ ոռոգման խողովակներուն՝ պտտցնելով արեւէն երած միկած քարայատակներուն վրայ. արհեստական ճշմարիտ անձրեւ մը պիտի ըլլայ այս, որով մթնոլորտը կատարելապէս պիտի լուացուի մաքրուի։ Գետին երեսը ջրելու արդի դրութեամբ, առնուազն ջուրին կէսը անօգուտ տեղը կը սպառի. ջուրին կաթիլները կը ցատկեն գետնին վրայ փոշիով պարուրուած և իրենց ջուրը չի չորնար. գնդաձեւ բան մը պիտի գոյանայ, այն սկզբունքին համեմատ թէ պաղ ջուրը կաթիլ մը նետուելով կարմրած երկաթէ սափորակի մը վրայ, կը կլորնայ և չորցիլ չի փոխուիր։

Միքենգործ մը կը մնայ ուրեմն արհեստական անձրեւ ձեռք բերել այս նպատակին գործածուելու համար։

ԱԶԴ

Փափկաճաշակ ծխողները ճշմարիտ JOB ծայլի սիկառի թուղթը գիտեն կ'որոշեն իր կեղծերէն, բայց միմիայն սիկառը ծխած ատեններին է որ կը նշմարեն խաբեութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պլակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ եւ հարազատ JOB ծայլի թուղթ։

Որպէս զի ամէն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յաճախորդը չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ՃԱՊԻ ՈՒՂԻՈՒՆ ՄԻԱԿ ՏԵՂԱԿԱԼԻՆ Յ. ԼՈՒՓԱՃԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Ղալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 17. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։

482 36—150 ՊԱՐՏՈՒ ԺՈՂ

ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՄԱՆՑ

ՈՐՔ ԿԸ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՆ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ, ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ։

52, Եէնի-ճէ Գալուրմ, Ղալաթա, Կ. Պոլիս, 52.

Պարոն,

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու ձեզ թէ 1896 մարտ 1 էն սկսեալ վերստին կազմակերպեցի իմ քիմիական աշխատանոցս ի Եէնիճէ Գալուրմ, 52, այնպէս որ անմիջապէս, մեծ ճշդութեամբ և չափաւոր գիներով կը ձեռնարկեմ ամեն տեսակ տարրալուծմանց։

Ուստի ներկայիւս կուգամ խնդրել ձեր վստահութիւնը և հաւաստել ձեզ թէ այն աշխատութիւնները զորս պիտի հաճիք յանձնել ինձ, պիտի կատարուին ամեն փափագելի խնամքով, ամեն ճշդութեամբ և արագութեամբ։

Հաճեցէք ընդունիլ, պարոն, յարգանաց հաւաստիս։

ՏՈՔԹ. Բ. ՍԻՆԿՐՈՍ
քիմիագէտ Վեհ. Սուլթանին
ճարտարագէտ-քիմիագէտ
վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն եւ բազմարուեստեան վարժարանէն.
Թղթակից անդամ Զուրիխի քիմիագիտական ընկերութեան
Նախկին օգնական Զուրիխի երկրագործական կայանին եւ այլն։

9—12

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Ապրիլ 24 6 Մայիս 1896

Անուանկն. եւ Վճարեալ		Թուականը	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100			Թնս. Սէրիա A (1%)	64	—
100			» » B	37	—
100		1881	» » C	21	10
100			» » D գոցուած	23	06
400			բացուած	23	07
100			միջօրէ	23	06
100			Ռումէլեկ. գոցուած	116	—
Փր. 500		1870	բացուած	116	25
			միջօրէ	116	50
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.	7	30
10	5	1872	Ըստ. Օթ. որ Շ. է Վ.	4	09
140	140	1878	Լաւ բիւտժ	54	50
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%)	605	—
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%)	8	15
500	500		(Պրթ.	488	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	16	08
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միացեալ 5%	1	67
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովգն. Ընկ.	4	90
500	500	1882	Բանք Ընկ. Թիւթիւն	389	—

ՄԹԻԼԱՆՑ (Թիրմ) ԵՒ ՎՐԱՅ	Օ. Ռ.	Կր.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	87½
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	1	62½
Ռըզող	—	12½
Կանխիկ (Հէմտէչիգ)	—	20
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109	— ⅞
Փարիզ » Ֆր.	22	85
Վիէննա 3 օրուան Ֆիօր.	10	35
Պերլին չէք Մարք.	18	45
ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 ղրշ.էն	110	08
20 Ֆրանքնոց	87	27
20 Մարքնոց Գերմանական ոսկի	107	20
Քրմիզ	51	10
Բուլալ Մըճրդայ	8	58
Մէճիտիյէ	108	14
Մանր արծաթ	103	30
Մէծալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	9	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 6 Մայիս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C »	21	80
D (Բացուած »	—	—
(Գոցուած »	21	22
Ռումէլիի Երկաթուղի »	118	50
Քրէտիքէ	458	—
Մաքսային Պարտամուրհակ	495	—
Օսմանիէ	405	—
Ռէժի Բաժնեթուղթ	275	—
Բանք Օթօման (անուանկն.)	559	—
Ռանթ Ֆրանսական 3%	103	12
» 4½%	106	82
» Իտալական	85	30
Քրէտի Լիոնէ	782	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	—	—
Քոնդուար տ'Էսքոմթ	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	—	—
Եգիպտական Միացեալ	520	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	155
ՎԻԷՆՆԱ 6 Մայիս		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիօրին	56	50
Օսմ. Ռէժի	178	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի աւոս	120	45
» Փարիզի »	—	—
ԼՈՆՏՈՆ 6 Մայիս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ռ. Ո.	65	—
» B	26	75
» C	21	37
D (Բացուած	—	—
(Գոցուած	20	87
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ.)	—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.-ով)	—	—
Բանք Օթօման (վճարեալ)	12	12
Այտընի Երկաթուղի	11	50
Միացեալ Եգիպտական	102	65
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	111	12
Թուլկար. Փոխառ.	—	—
» Նոր 6%	98	75
Ռանթ Հելլենական 5% 1881	31	50
» 5% 1884	31	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	325
ՊԵՐԼԻՆ 6 Մայիս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	110	50
Անատոլուի Երկթղ. ½ Պրթղ.	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	380
» Փարիզի » 3 ամիս	—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	—	—

ԹՈՄԱՍ ՌԻՎԼՍՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Իպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Մօրէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Իսօյս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և մայիս 1ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լռցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկը, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկորպիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ ծծերուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աղցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիքի գաբեցտասան վրայի յարկը Ֆիշէր Զապուքճեանց դիմաց).
Յաճախորդի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Իբէսօվելի փողոց ամեն օր։

Յ. Գ. Հաւաստելու համար եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու վկայականները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր կրնան կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

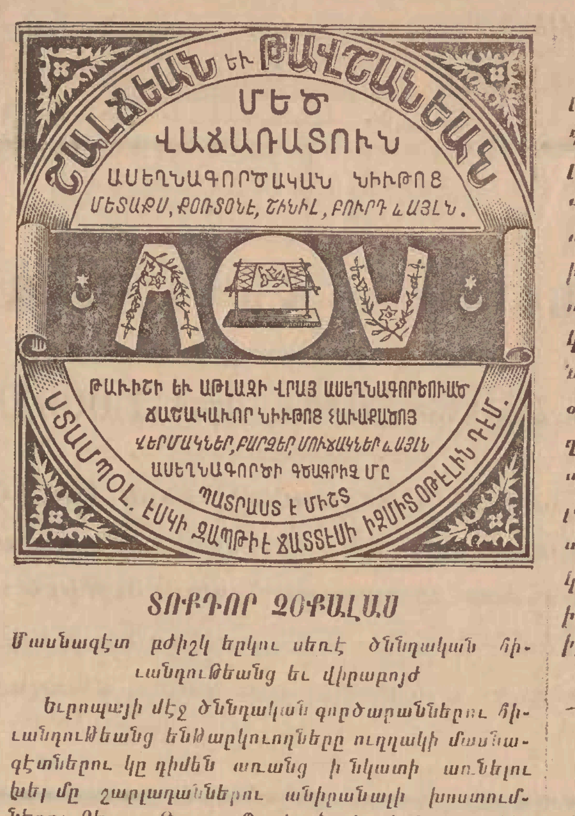
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕԹՕՆ, ՇԻՆԻԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԹԱՒԻՇԻ ԵՒ ԱԲԼԱՋԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՍՓՌՈՑՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳՐԻՉ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԻՃՄԻՏՕՊԼՈՒ ԽԱՆ

ՏՈՔԹՕՐ ԶՕՔԱԼԱՍ

Մասնագէտ բժիշկ երկու սեռէ ծննդական հիւանդութեանց եւ վիրաբոյժ

Եւրոպայի մէջ ծննդական գործարաններու հիւանդութեանց ենթարկուողները ուղղակի մասնագէտներու կը դիմեն առանց ի նկատի առնելու խել մը շարլադաններու անիրանալի խոստումները։ Բերա, Թարլա-Պաշի, Հալէպլի փողոց, Թիւ 25 տունը հաստատուած ՏՈՔԹՈՐ Զ ՔԱԼԱՍ որ Եւրոպայի մէջ մասնաւորաբար ուսումնասիրելով ծննդական գործարաններու հիւանդութիւնները, մեծ յաջողութիւն գտած է այս ճիւղին մէջ, կը յայտարարէ որ ջերմաչափութիւնը ութը օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ առանց պահնցողութեան եւ առանց հիւանդին ցաւ զգացնել տալու։ Նոյնպէս նորանոր մէթոտներով կը բժշկէ ամենահին զաղղիական ախտերը, անկարողութիւնը, սերմնահոսութիւնը, եւ երկու սեռին ամլութիւններն եւ ուրիշ ծննդական հիւանդութիւնները։ Ամեն օր կը գտնուի իր վերոյիշեալ բնակարանը։ 12—13

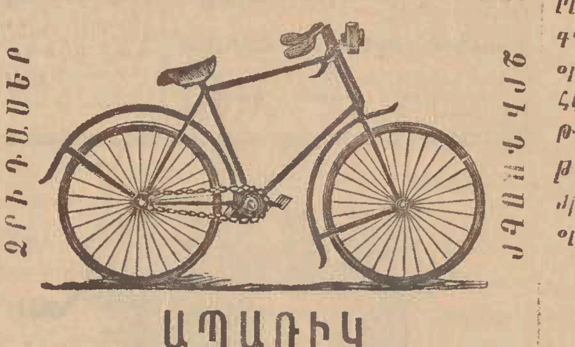

ԱՊԱՌԻԿ

1896 տարւոյ Նոր ձեւով եւ դրութեամբ կատարելագործեալ, Անգլիական առաջին կարգի հեծելանիւներ։ Կը վաճառուին եւ ՎԱՐՁՈՒ կը տրուին ամսական կամ շաբաթական վճարմամբ։

Մրցման, պտոյտներու եւ խորդուբորդ ճամբաներու համար յատուկ հեծելանիւներ։ Գիներն անհաւատալի կերպիւ աժան, վճարմանց մեծ դիւրութիւններ կը տրուին։

Դիմել առ՝ Արմենակ Ս. Իւթիւճեան 4, 5, 6 Մէյմանէթլի-Խան (Քրէտի Լիոնէի քով) Մարսատան փողոց, Ղալաթիա։ 17—72

ՍԻՐՕՊ ՄՕՐԻՍ ԶԵԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգող եւ Պոսէն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիս ձկան իւղն իր ազօ Այլխծակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ունեցած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՒ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէճէ միւպայեա օլունաճագ 2 նէվ մասէն քեօմիւրի իլէ ամէրիգան քիրպասը վէ սավաշպուլըն գարարը գամիսի Նիսանըն 24ինճի չարշանպահ կիւնի միւլիւբէճեկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան 9ա գատար Խազինէյի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհաեա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 Նիսան 312 3—3

ԻԼԱՆ

Տէրսաատէթ Բիտայէթ մահքեմէսինէ օլուպ իմթիլալէն սաթըլմ օլարագ թէրագիւմ իթմիշ օլան պիր թագըմ բէօհնէ էվրագ իլէ նէզարէթ անպարընտա մէվճուտ պուլունան պիր մըգտար խուրտա, թիմուր վէ էնէ բարչալարը չէրաթին լազըմէ իլէ միւզայէտէյէ վազ օլունարագ մայիսին պուլունուն օնպիրինճի Չէհարշէնպէ կիւնիւ ինհալէսի էվէլէ վէ ֆերասը կիւնիւ թէսլիմ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մէզքիւր մահքեմէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

23 Նիսան 1312

ԻԼԱՆ

Գարֆիչա, չինիօ, տէմիր պօրու վէ մախլութ բաթրէլ, լամա, տէօրթ քէօշէ տէմիր, սաճ, Մագրը քէօյ Թաշը, պաթալ ներլի քիրէմիտի, մաքինա մաամուլաթը քէրբիչ Թուղլա վէ իւչ տէլիքլի վէ ալթը տէլիքլի Թուղլա, չարըը Թուղլասը, պաթալ Թուղլասը, չիմէնէ, Փիլէօզ պինչմէսի լաթա, գալաս, պէյլիք գալասը, Փադրիգա Թահթասը։

Զարչուի Բէգլիք Թամիրաթխանէ սարֆ ու իսթիհմալ օլունմագ իւզրէ պալադէ մուհարրէր օն էտլի գալէմ էշեա վէ լէվազըմըն միւպաեաասընա լուզում կէօրիւնմիւշ վէ միւնագասասը տահի մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն Թարիխի իլանտան իթիպարէն հէր կիւն սաաթ ալթըտան օնա գատար Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինտէ միւթէշէքքիլ Զարչուի Բէգլիք Թամիրաթ Գօմիսիօնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

23 Նիսան 312 1—2

Քէյլ

Ֆըրանսըզ սու քիրէճի, ռօգֆօր չիմէնթօսու, հօլէք չիմէնթօսու, մարսիլեա քիրէմիտի։

Զարչուի Բէգլիք Թամիրաթը իչին սարֆ ու իսթիհմալինէ լուզում կէօրիւնէն պալատէ մուհարրէր տէօրթ գալէմ էշեա միւպաեաասը իւլքէնքէյէնտէն թալիպ օլանլարըն չէրաիթի լազըմէյի անլամագ վէ բէյ սիւրմէք իւզրէ Թարիխի իլանտան իթիպարէն հէր կիւն սաաթ ալթըտան օնա գատար Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթինտէ միւթէշէքքիլ (Զարչուի Բէգլիք Թամիրաթ Գօմիսիօնունա) միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

23 Նիսան 312 1—2

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Իքինճի Փըրգայի հիւմայունի խիմայաթխանէսի իչուն 312 սէնէսինտէ լիւզիւմը օլան մութպէխ ֆապրիգալար մալընտան օլմագ իւզրէ քէօսէլէ վիւտելա վէ բուղեն վէ պօնա միւմասիլ մալգեմէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլարագ նիհայէթ սէնէի մէրգումէ մայըսըն 15ինճի կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն պէհէր ճումաա իրթէսի վէ սալը կիւնլէրի Նըլտըզ մէվգըի ալիսինտէ պուլունան իտարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իլէ մէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 68 1—3

Եանեա վէ հավալիսինտէքի մէվգըի ասքերիյէ իչուն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասատա պուլունան ինկիլիզ քէօմիւրինին Եանեա, Միցօվա, Գօնիցա, մէվգըլարը իչուն 72, Պրէվէզա մէվգըի իչուն 4, վէ Լորօս մէվգըի իչուն 68 փարասա մահալը թալիպի զուհուրինտէ օլտուղընտան պուրաճա թէնզիլը Փիյաթ իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 1 հաֆթայա գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 69 1—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
Կ'ԱՐՏԱԴՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ԶՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՎԻԷՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն Եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմաւորեալ է։

NOUVEAUTÉS
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ
345 Բերա, Մեծ Փողոց 345
ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ

Զանազան նոր կերպասներ մետաքսէ և բուրդէ, և գեղեցիկ նկարներ ամենայն կատարեալ ընտրութեամբ և օքանչելի տեսակէ ցուցադրուած են ի վաճառ ՈՐՈՇ և ԶԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ։

Որպէս զի կրնեն իրենց ընտրութիւնք աւելի դիւրութեամբ և ըստ կարգի կատարեն, ապրանքներուն գիները նշանակուած են ծանօթ թուանշաններով։

510 9—15

ՌՈՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ին կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 րուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթը	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Թէնիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ընդ. Հ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՓՈՂՈՍ ՌԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մանչեսթըր Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Մ. Ժ. ԴԻԼՈՊԱՆ, ԽՆ՞ՈՆ. 52.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առանց ապահովագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Վանք Օթմանի վարի քովը ի Լիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԻՎԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՓԼԻ

Տէրսաատէթ վէ վիլայաթ սէյէսէտէ մուհէտտէտէն ինչա վէ Թամիրաթըընըն իճրասը լազըմ կէլէն ժանտարմա գարագօլխանէլէրի ինչաաթ վէ Թէրմիմաթըընըն մազթուէն իհալէսի զըմնընտա միւնագասայա վազ օլունարագ նիսանըն 24ինճի չարշանպիհ կիւնիւ իհալէի գաթիէսի վէ Ֆէրտասը 100տէ 5 Թէնզիլաթըընըն գապուլը մուգարրէր օլտուղընտան Թալիպ օլանլարըն ինչաաթը ասքէրիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 67 3—3

ՆՈՐ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՌԻԿԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.
8, ՎԻՎԻԷՆ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ
NOUVEAUX PARFUMS
ԼՔՍԹՐԷ—ՓՈՇԻ—ՕՃԱՌ

Քանանկա
Ցարական հոռեւանք
Միւկէ տէ պուա
Կրացիօզա
Լուքրէցիա
Սպիտակ հիրիկ
Ապարահոտ հիրիկ
Լոսի ժն.
Թօղինա
Իլանկ-Իլանկ
Ճերմակ մանուշակ
Էմփէռիէլ Ռօզ
Եւ բոլոր ծանօթ հոտերը
Կ. Պոլիս, Թիֆլիս, Մեքսիքա, Նոյեա, Հիսար, Սիմոնօֆ Ա.

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱՐՈԹՕ

բեքթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօրի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեդբըսպուրկի աշխատանոցներ. բուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱՐՈԹՕԻ ԳԻՆԻ

ՊԵՓՍԻՆԵԱՆ ՊԷՔԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Պէքթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բեքսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ. Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծում առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, ծանր, ուռեցք, քանքէր, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱՐՈԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ Ա.

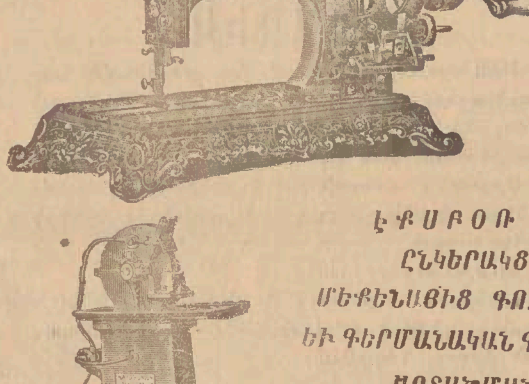

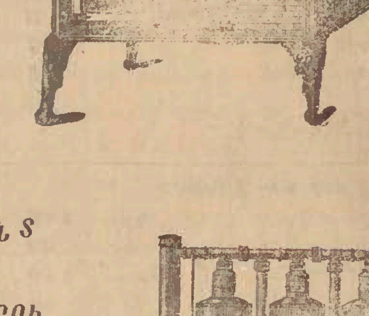

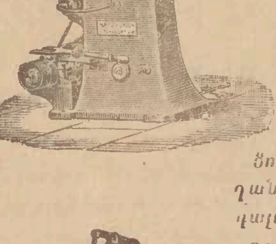

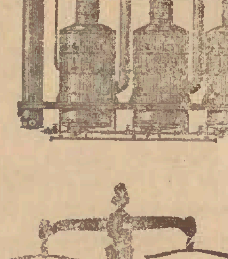

ԼՔՍԲՈՐ ՎԷՐՊԱՆՑ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Ղալաթիա, Բէր Էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [Նախկին կեդրոնատեղի Ռէժիի]

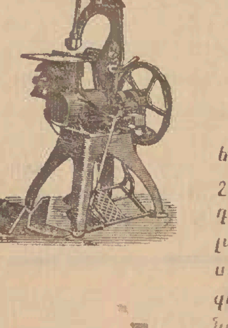

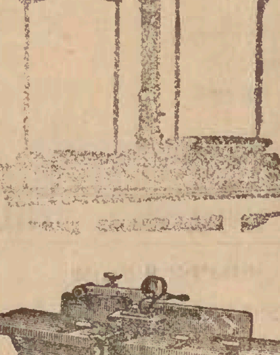

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դնուի եթէ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 օրլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայ։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթ-եւթեղէ եւ Թանձրաքարտէ Թիթեղահատներ, Թիթեղա ործութեան, դարբնութեան, կազմարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, հերկագործական [illegible], գերմանական երկաթէ [illegible], ասֆալտ, խայծղանաւոր քարգոն, [illegible] անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշի [illegible] պիտոյք, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

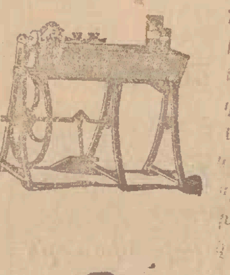

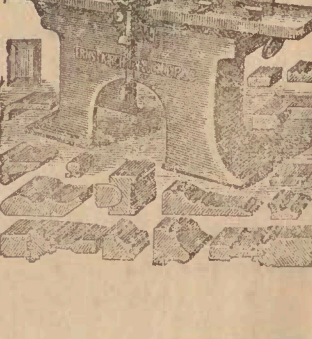

Մասնաճիւղք
ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [նախկին Պոլ. Աթէնքի]

Կայանք
ՀԱՆԻԿ, Թոփհանէ Թաղ, ՊԻՐԷՈՍ, Բլիւռոն փող.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼԱՆԻԿ ՄԵՐՍԻՆ | ՊԷՅՐՈՒԹ | ՔԱՅԻՖԱ
ԻԶՄԻՐ | ՀԱԼԷՊ | ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ԵԱՖԱ

Կորֆու, Զանդա, Բաղրաս, Քալամադա, Շիրա, Վոլօ, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ։ 360

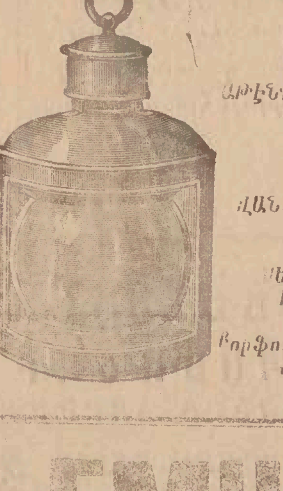

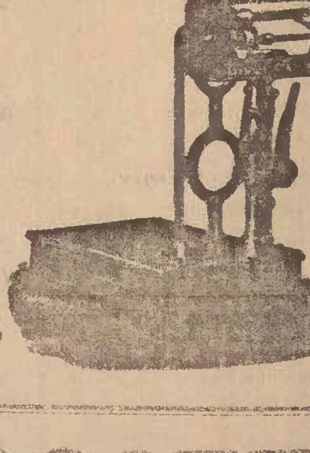

EMULSION SCOTT

(ՍՔՈԹԻ ՕՃԱՌԸ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴԻ ԻՒՂ
Հիփոֆոսֆիթով կիր և սօտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍՔՈԹԻ և ՊՈՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հասարակ իւղէն բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Ստամոքներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գեւ[illegible] է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

[illegible]

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

GLÉTÉAS

ՔԼԵԴԵԱՍ

ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՍՐՏԻ. Ամեն ընտանիքներու մէջ անհրաժեշտ։ Պատրաստութիւն անուշ[illegible]։ Համը սքանչելի։

Աւելի ազդեցիկ քան մամածադիկ, անանուխի և այլ ջուրերէ, անմարսողութեան, սիրտխառնուքի, ստամոքսացաւի, քացխութեան, գալուկի, ջղացաւի, գլխացաւի, ծովախտի և այլ հիւանդութեանց համար, և գլխի, ստամոքսի, ջիղերու ամեն տեսակ անհանգստութեանց համար։

Համաճարակի ատեն Թանկագին, ինչպէս ինֆլուէնցայի, տենդերու, քոլերայի ատեն։

Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս ամեն լաւ դեղարանները։

Կեդրոնատեղի և Ներկայացուցիչ. Ֆըրնտըգլեան խանին քով թիւ 7—8, ՊՈԼԻՍ։

Նոյն հասցէէն ուզեցէք

ՍԷՆ-ՌԱՖԱՅԷԼԻ ԳԻՆԻ

զօրացուցիչ և կազդուրիչ։ 508 12—24

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան Ուղեւորութիւնք

Բշ. 22,4 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 23,5 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 24,6 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 24/6 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 25/7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 26,8 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ Նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Մարտ 23 5, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ Նաւահանգիստները մեկնող փղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ [illegible] գտնուին 263

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի գումար	»	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	»	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակութիւններ և տուն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք 894

Միակ ընդհ. գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Ղալաթ. Պաղչէ—Գափու, [illegible] խան. 12, 13, 14

PHOSPHATINE

ՖՈՍՖԱՏԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ ամենէն աւելի յանձնարարելի ու ախորժելի սնունդն է տղայոց համար՝ վեց-եօթը ամսուընէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատութեան ժամանակ և աճման շրջանի միջոցին։ Կը դիւրացնէ՝ ակռաներուն բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկորներու լաւ կազմաւորումը ու առաջքը կառնէ փորհարութեանց որք յաճախադէպ են տղայոց վրայ։

Փարիզ, Վիքթորիա ծառուղի և ամեն լաւ դեղարաններու մէջ։

Պէտք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու Թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԳԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

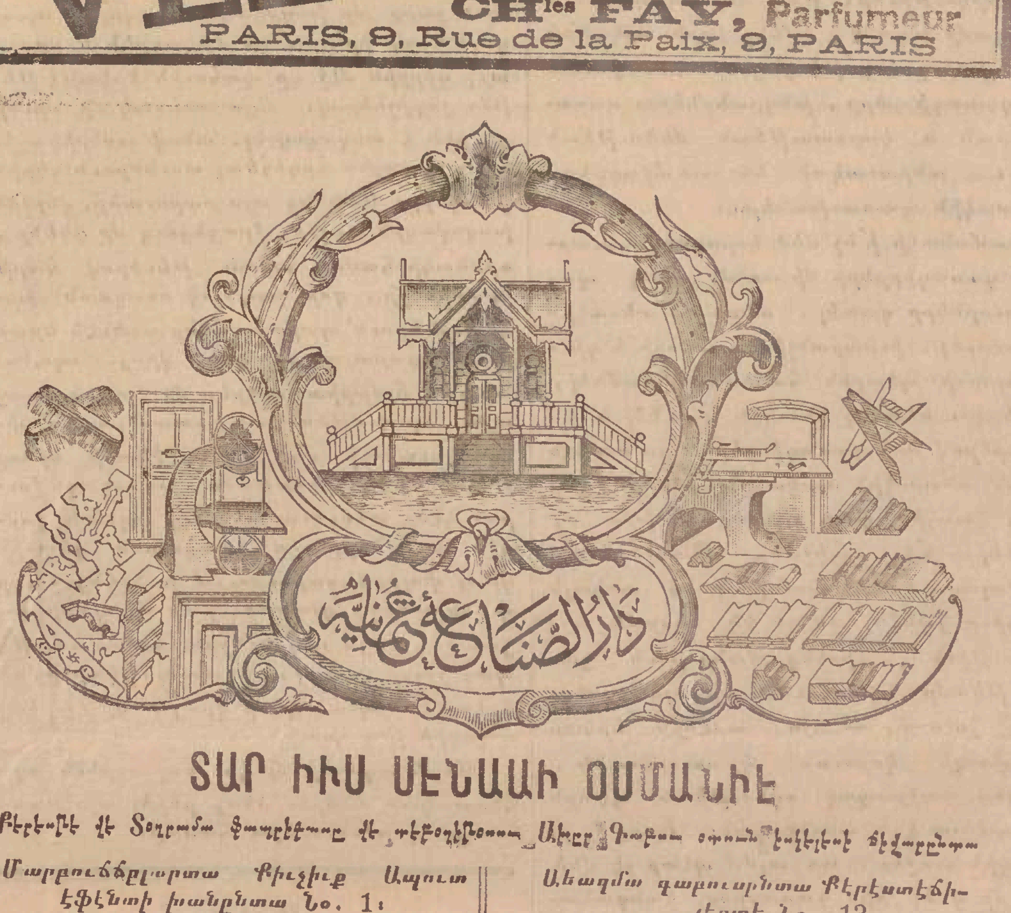

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԱԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

Բէլէտիէ վէ Տօղրամա ֆապրիգասը վէ տէմիրճիխանէ [illegible]

Մարպուճբըլարտա Բիւյիւք Ապուտ էֆէնտի խանընտա Նօ. 1։

Սէազըտէ գաբուսընտա Բէրէգէտճիլէրտէ Նօ. 13

Խանէ ինշասը իչին լազըմ օլան հէր նէվ բէրէգէթէ վէ տօղրամա վէ սաիրէ էանի կալայտան վէ եախօտ ֆապրիգա մալինտէն կէչմէ տէօշէմէլիքլէր վէ բէնտէլէնտիրչ լամպալը չիրտէնէ գարլամալար. հէր նէվ բաստ վէ գօլթուգ սիւմէլէր վէ գաբու բէրվազըլըը, վէ էպնիէնին իչ վէ տիշ Թաբաքըննա լազըմ օլան սիւմէլէր վէ յմալար, «տանթէլալա», տօղրամալար վէ զայըրհիմ. մէզքիւր ֆապրիգատա պու խուր մաքինալարը իլէ մանթագամ վէ նէվուս՛լ տէստկեահլարտա իմալ օլունուպ, նէֆասէթ վէ զէրաֆէթը ֆէվգ լատէսի իլէ պէրապէր, բէզաբէթ գալոսլ էթմէզ տէրէճէտէ էնվէն ֆիեաթլա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր, միւֆրէտաթը պալիսատա կէօսթէրիլէն բէրէգէթէ վէ տօղրամալարըն իչլէնմիշլէրի սաիր մահալտէ ֆիրուխթ օլունան խամ բէրէգէթէ ֆիեաթընտան տահա էնվէն սուրէթտէ սաթըլմագտա տըր։

Մէզքիւր ֆապրիգատա ղանէթ ճէսիմ պիր բէրէգէթէ տէբօզիթօսու տախի պուլունտուղունտան, էվ եարտըրմագ արզու իտէնլէրին պէհէմմէհալ պիր տէֆա մէզքիւր ֆապրիգայը զիեարէթ էթմէլէրի բէնտիլէրինէ ևիւզտէ ևիւզ նիպպէթինտէ ֆայտէլի օլաճաղը պէյանընտըր։

Մէզքիւր ֆապրիգա կէօսթէրիլէն բլան վէ նիմունէ իւզրէ էվ ինշասընը տախի Թէահիւտ էտիպ, մալ սահիպինէ ասլա զիեան կէօսթէրմէզ։

Պունլարտան մատէ հէր նէվ էյլիսէ վէ Թահթա վէ պօեա Ֆըրչալարը իլէ չամաշըր մանտալաը տախի իմալ վէ ֆիրուխթ օլունուր։ 514 4—52

VIN BRAVAIS

ՊՐԱՎԷԻ ԳԻՆԻ

Կազդուրիչ, Սննդարար և Զօրացուցիչ,

Գօլա, Գոգա, Կուարանա և Գոքաւէ բաղադրեալ.

Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան, Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ խիստ օգտակար է։

Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։

Կը գտնուի ի Պոլիս Վ. Գասապեանի դեղավաճառատունը և ամեն դեղարանի.

ՆԱՒ ՈՒՂԵՒՈՐԱՑ

ՄԷՍԱԺԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Թեթև ընթացք Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու Նաւահանգիստներուն (երթալուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մեշաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Բաթաքօլօ, (փոփոխակի Քալամադա) Շիրա, Սելանիկ, Քաւալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ ի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մեկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քաւալա) Սելանիկէն, Շիրաէն, Քալամադաէն (փոփոխակի Բաթաքօլօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէօնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լառնաքա, Սուրիական եզերք, նորէն Պէյրութ, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

[illegible] ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ [illegible] հինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, դէպ ի [illegible] ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Պարիզ-Լիոն-Մարսիլիայ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՇՈՒԿ
Մումհանէ փողոց Թ. 10

33

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ